

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2021. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2021. GODINU**

Broj: 02-16-1-1001/22

Sarajevo, srpanj 2022. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
1. MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	5
2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	7
II. PREPORUKE ZA 2021. GODINU (SAŽETAK).....	9
III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI	10
1. KRITERIJI	10
2. REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA.....	10
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	17
3.1. Ustrojstvo i rukovođenje	17
3.2. Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola - kontrolno okruženje.....	19
3.3. Finacijsko upravljanje i kontrola	20
3.4. Unutarnja revizija	21
3.5. Prevencija korupcije	22
4. PRORAČUN	22
4.1. Aktivnosti iz okvira nadležnosti.....	23
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	24
5.1.1. Bruto plaće i naknade	25
5.1.2. Izdaci za uporabu vozila	26
5.1.3. Izdaci za putne troškove	27
5.1.4. Ugovorene usluge.....	28
5.1.5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	30
5.2. Pregled prihoda i primitaka	31
5.3. Bilanca stanja	33
5.3.1. Sredstva.....	33
5.3.2. Obveze.....	34
5.3.3. Popis sredstava i obveza	35
6. UPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽIRANIH OSOBA.....	41
7. JAVNE NABAVE.....	46
7.1. Nabava usluga održavanja vozila	48
8. OSTALO	50
8.1. IT revizija.....	50
8.2. Sudbeni sporovi - imovinsko-pravno pitanje.....	51
8.3. Revizija DKP BiH	52
9. KOMENTARI	56
PRIVICI	56

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Ministarstva vanjskih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2021. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, financijska izvješća Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2021. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. *Zbog utvrđenih nedostataka pri popisu sredstava i obveza, nismo u mogućnosti potvrditi točnost bilančnih pozicija u dijelu potraživanja, obveza i stalnih sredstava Ministarstva (točka 5.3.3. Izvješća).*

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)¹. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

¹ Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri razine objava: INTOSAI načela (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo **Ministarstva** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća u skladu s prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o financiranju institucija BiH, Pravilnikom o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblavanje unutarnjih kontrola.
- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su temeljeni na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi s revizijom finansijskih izvješća **Ministarstva** za 2021. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Neusklađenost Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara BiH (točka 3.1. Izvješća),*
- *Ministarstvo nije uspostavilo sustav finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonskom legislativom (točka 3.3. Izvješća),*
- *Slabosti i nedostaci u procesu upošljavanja i statusa angažiranih osoba (točka 6. Izvješća),*
- *Realizacija određenih kategorija izdataka s aspekta transparentnosti i namjenske uporabe javnih sredstava (službena vozila točka 5.1.2., putni troškovi točka 5.1.3. i troškovi reprezentacije točka 5.1.4. Izvješća),*
- *Nedostatke i slabosti u provedbi postupaka javnih nabava (točka 7. Izvješća),*
- *Sudbeni spor – Imovinsko-pravno pitanje (točka 8.2. Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su

regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Ministarstva**, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 28.04.2022. godine

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. PREPORUKE ZA 2021. GODINU (SAŽETAK)

Izvešćem o obavljenoj reviziji za 2021. godinu obuhvaćeno je 29 preporuka. Od navedenog broja, sedam preporuka se odnosi na reviziju finansijskih izvješća, dok su 22 preporuke dane zbog utvrđenih neusklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Od ukupnog broja danih preporuka, 20 preporuka se odnosi na nepravilnosti, nedostatke i slabosti identificirane i u prethodnim izvješćima, tj. nije bilo značajnijih promjena u cilju njihovog otklanjanja te su, u skladu s tim, preporuke ponovljene u 2021. godini.

U tablici koja slijedi (Tablica 1.) prikazani su podaci o danim preporukama za 2021. godinu.

Br. prep.	Točka izvješća	Revidirani proces (naslov)	Predmet revizije		Status preporuke ²	
			Financijsko izvješće	Usklađenost	Nova preporuka	Ponovljena preporuka
1.	3.1.	Ustrojstvo i rukovođenje		●		●
2.				●	●	
3.	3.3.	Financijsko upravljanje i kontrola		●		●
4.	4.1.	Aktivnosti iz okvira nadležnosti		●		●
5.	5.1.2.	Izdaci za uporabu vozila		●		●
6.	5.1.3.	Izdaci za putne troškove		●		●
7.	5.1.4.	Ugovorene usluge		●		●
8.				●		●
9.	5.1.5.	Višegodišnja kapitalna ulaganja		●		●
10.	5.3.1.	Sredstva		●		●
11.	5.3.2.	Obveze		●	●	
12.	5.3.3.	Popis sredstava i obveza	●			●
13.			●			●
14.			●			●
15.			●		●	
16.			●		●	
17.			●		●	
18.			●			●
19.	6.	Upošljavanje i status angažiranih osoba		●		●
20.				●		●
21.				●		●
22.				●		●
23.	7.	Javne nabave		●	●	
24.				●	●	
25.				●	●	
26.				●		●
27.				●		●
28.	8.1.	IT revizija		●		●
29.	8.2.	Sudbeni sporovi		●	●	

Tablica 1. Preporuke za 2021. godinu

² Status podrazumijeva novu ili ponovljenu preporuku. Nerealizirane preporuke iz prethodnog razdoblja su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u skladu s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu³
- Zakon o financiranju institucija BiH
 - Pravilnik o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH
 - Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH
 - Odluke o privremenom financiranju institucija BiH za 2021. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o unutarnjoj reviziji
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine.

2. REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA

Ured za reviziju je u izvješću o finansijskoj reviziji Ministarstva za 2020. godinu izrazio mišljenje s rezervom na finansijska izvješća na popis sredstava i obveza te mišljenje na usklađenost sa zakonima i drugim propisima sa skretanjem pozornosti na neusklađenost Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara BiH, na izostanak aktivnosti na uspostavi sustava finansijskog upravljanja i kontrole, angažiranje osoba na temelju ugovora o djelu i nedostatke u procesu javnih nabava.

U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Ministarstvo je postupajući po članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH, obavijestilo Ured za reviziju o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka danih u izvješću o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu, a obavijest je dostavljena izvan zakonom propisanog roka.

³ Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2021. godinu nije usvojen tako da je financiranje institucija u 2021. godini vršeno u skladu s odlukama o privremenom financiranju donesenim na temelju odobrenog proračuna za 2020. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 46/20).

Temeljem uvida u poduzete aktivnosti, u narednoj tablici (Tablica 2.) dan je osvrt na realizaciju prethodno danih preporuka.

Za označavanje statusa preporuka u pogledu njihove realizacije korišteni su sljedeći simboli:

🟢 realizirane preporuke, 🟡 preporuke čija je realizacija u tijeku, 🔴 nerealizirane preporuke, Ⓜ preporuke koje nisu mogle biti ocijenjene u revidiranom razdoblju.

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
1.	Ministarstvo je dužno, u skladu s postojećim regulatornim okvirom, izvršiti usklađivanje Pravilnika o unutarnjem ustroju sa odlukama Vijeća ministara BiH, a sve eventualne prepreke koje prevazilaze nadležnosti Ministarstva trebaju biti delegirane nadležnim institucijama.	U 2020. godini formirana je radna grupa za izradu novog Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta. Do okončanja završne revizije navedene aktivnosti nisu bile okončane.	🔴
2.	Ponovo ističemo da Ministarstvo treba sačiniti odluku o uvjetima i načinu upućivanja uposlenih u Ministarstvu na rad u DKP BiH u kojoj će biti jasno definirane procedure i kriteriji koji se koriste prigodom upućivanja uposlenih u DKP BiH, pri čemu treba iznaći način da se izvrši preraspodjela sredstava u korist DKP-a BiH za koje ne postoji dostatna zainteresiranost uposlenih.	Prema raspoloživim informacijama načinjen je prijedlog nove Odluke te se donošenje iste očekuje u narednom razdoblju. Problematika upućivanja uposlenih u DKP za koje ne postoji zainteresiranost nastoji se riješiti i Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenih u DKP koji je još u nacrtu.	🟡
3.	Potrebno je da Ministarstvo i dalje poduzima aktivnosti u cilju reguliranja pitanja koja se vezuju za Zaključak Predsjedništva BiH iz 2019. godine.	Ministarstvo je poduzimalo aktivnosti i slalo je čak i urgencije, ali se Predsjedništvo BiH uopće nije oglašavalo po navedenim upitima i urgencijama.	🟡
4.	Ministarstvo je obvezno da propiše procedure u slučaju nastanka štete na vozilima, redoslijed aktivnosti i odgovornosti uposlenih u ovom procesu.	Postupanje u slučaju štetnih događaja na vozilima uređeno je Naputkom o načinu postupanja u slučaju prometne nezgode i nastale štete na službenim vozilima u sjedištu MVP-a BiH od 20.10.2021.	🟢
5.	Ministarstvo je dužno postupati u skladu sa Naputkom za podnošenje, praćenje i knjigovodstveno evidentiranje zahtjeva za refundaciju naknade za bolovanje u ISFU sustav koji proračunski korisnici podnose nadležnim institucijama za povrat sredstava te podnositi zahtjeve za refundaciju u odgovarajućem obračunskom razdoblju.	Ministarstvo je poduzelo aktivnosti po pitanju refundacija naknada za bolovanje te iste podnosi u odgovarajućem obračunskom razdoblju.	🟢
6.	Ministarstvo je dužno osigurati da se, prigodom popunjavanja putnih naloga za vozila i priznavanja troškova, pridržava odredbi definiranih aktima Vijeća ministara BiH.	Uvidom u putne naloge za uporabu službenih vozila uočeno je da osoba koja ostvaruje pravo na naknadu za odvojeni život, u putni nalog za vozilo evidentira relacije mjesto rada – mjesto prebivališta u skladu sa evidencijom o prisustvu na poslu.	🟢
7.	Potrebno je da Ministarstvo poduzme sve potrebne aktivnosti u cilju ubrzanja uspostave sustava financijskog upravljanja i kontrole.	Ministarstvo nije implementiralo sustav financijskog upravljanja i kontrole.	🔴

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
8.	Ministarstvo je obvezno sačiniti plan integriteta i kreirati okruženje koje će biti u stanju poduzimati aktivnosti na prevenciji korupcije.	U tijeku su aktivnosti na izradi Plana borbe protiv korupcije i plana integriteta – aktivnosti započete u 2022. godini.	
9.	Ponovno ističemo da je potrebno razmotriti i osmisliti način prema kojem bi svaki DKP, u skladu s godišnjim programom rada Ministarstva, sačinjavao svoj program rada sa planiranim aktivnostima tijekom godine na bazi programa rada Ministarstva, a u skladu s tim, na kraju razdoblja, i izvješće o radu koje bi obuhvatilo aktivnosti obavljene tijekom godine u komparaciji sa programom rada, što bi bila i kvalitetna podloga za sačinjavanje izvješća o radu na razini Ministarstva.	Ministarstvo nije uspostavilo sustav gdje bi DKP na temelju godišnjeg programa rada Ministarstva sačinjavao svoje planove i programe rada kao i izvješća na bazi istih. Planiranje i izvješćivanje o radu DKP-a nije sustavno uspostavljeno.	
10.	Ministarstvo treba okončati aktivnosti oko pripreme Nacrta zakona o vanjskim poslovima i isti sa pratećim prilogima dostaviti Vijeću ministara BiH na razmatranje.	Ministarstvo nije okončalo aktivnosti oko pripreme Nacrta zakona o vanjskim poslovima, određene aktivnosti su poduzimane, ali je Ministarstvo financija i trezora BiH vratilo prijedlog na doradu.	
11.	Ministarstvo treba nastaviti sa kvalitativnim unapređivanjem sadržaja bilješki uz financijska izvješća u cilju detaljnijeg izvješćivanja o bitnim promjenama tijekom godine i stanju imovine i obveza Ministarstva na 31.12. tekuće godine.	Zabilješke uz financijska izvješća su dijelom unaprijeđena, ali i dalje ostaje obveza za sačinjavanje cjelovitih i sveobuhvatnih zabilješki uz financijska izvješća u skladu s instrukcijom MFT-a.	
12.	Ministarstvo je dužno dosljedno se pridržavati procedura koje je samo propisalo kada su u pitanju prava uposlenih koja proizlaze iz radnog odnosa u Ministarstvu.	Ministarstvo je dosljedno primjenjivalo procedure vezano za prava uposlenih – sve osobe koje su bile u DKP mreži šest mjeseci prije odlaska u mirovinu su vraćene u sjedište.	
13.	Ponovno preporučamo Ministarstvu da se uspostave efikasne kontrole nad izdacima za putne troškove u cilju racionalnog trošenja proračunskih sredstava, uz dosljednu primjenu propisa kojom se reguliraju naknade za službeno putovanje.	Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo efikasne kontrole nad realizacijom izdataka za službena putovanja.	
14.	Ministarstvo i dalje treba nastaviti sa unapređenjem evidencija o korištenju vozila čime bi se osigurala transparentnost i smanjilo moguće nenamjensko korištenje službenih vozila.	Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo efikasne kontrole nad realizacijom izdataka za službena vozila.	
15.	Ministarstvo je dužno da prigodom korištenja sredstava za reprezentaciju postupi u skladu sa internim pravilima i pravilima Vijeća ministara BiH, a sve u cilju racionalnog trošenja proračunskih sredstava.	Nisu uočena značajnija unapređenja sustava unutarnjih kontrola u pogledu korištenja reprezentacije.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
16.	Potrebno je da Ministarstvo nastavi aktivnosti na jasnom definiranju prava i obveza uposlenih u DKP-ovima BiH u pogledu zdravstvene zaštite.	U tijeku obavljanja revizije za 2021. nisu predočene informacije o poduzimanju daljnjih aktivnosti na unapređenju zdravstvene zaštite uposlenih u DKP-ovima BiH.	
17.	Potrebno je da Ministarstvo analizira postojeće stanje višegodišnjih kapitalnih ulaganja i napravi plan aktivnosti za realizaciju raspoloživih sredstava za višegodišnje kapitalne projekte.	Ministarstvo nije poduzimalo značajnije aktivnosti na realizaciji odobrenih višegodišnjih projekata.	
18.	Ministarstvo treba nastaviti sa aktivnostima na uspostavljanju pouzdanog sustava unutarnjih kontrola koji će omogućiti redovni transfer naplaćenih konzularnih prihoda.	Ministarstvo kontinuirano radi na unapređenju postojećeg sustava kontrole naplate i transfera prihoda od konzularnih usluga u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH u cilju kvalitetnog rješenja.	
19.	Potrebno je osigurati da se troškovi transfera i drugi bankarski troškovi plaćaju sa računa za redovnu djelatnost DKP-a, a konzularni račun da se koristi samo za naplatu i transfer konzularnih prihoda ostvarenih u DKP BiH mreži.	Troškove održavanja konzularnog računa i provizije (provizija za transfer konzularnih pristojbi i dr.) se naplaćuju sa konzularnog računa DKP-a BiH u pojedinačnim slučajevima samo kad banke u skladu sa svojom poslovnom politikom odbijaju da navedene troškove naplaćuju sa drugog računa.	
20.	Ministarstvo treba nastaviti vršiti redovitu kontrolu knjigovodstvenog evidentiranja na kontima prihoda i kontu 191115- Razgraničeni prihod po osnovu naplaćenih konzularnih prihoda u DKP-ovima te, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora, prije sastavljanja finansijskih izvješća, osigurati knjigovodstveno zatvaranje konta 191115.	U suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH se vrši usuglašavanje knjigovodstvenog stanja na kontu 191115 – Razgraničeni prihod po osnovu naplaćenih konzularnih pristojbi u cilju pravovremenog zatvaranja konta prihoda. Međutim, saldo na kontu 191115 ukazuje na to da navedeno pitanje nije još u cijelosti riješeno.	
21.	Ministarstvo treba da, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, razmotri mogućnosti rješavanja načina planiranja i realizacije bankarskih i drugih troškova koji prate transfer konzularnih prihoda iz DKP BiH mreže na Jedinostveni račun trezora.	U suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, Ministarstvo poduzima aktivnosti na rješavanju načina planiranja i realizacije bankarskih i drugih troškova koji prate transfer konzularnih prihoda iz DKP BiH mreže na Jedinostveni račun trezora.	
22.	Potrebno je sačiniti procedure za evidentiranje potraživanja od uposlenih koje bi uključivale i postupak naplate potraživanja iz ranijeg razdoblja.	Nisu sačinjene pisane procedure za evidentiranje potraživanja od uposlenih, niti je definiran postupak naplate potraživanja iz ranijeg razdoblja.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
23.	Potrebno je da Ministarstvo, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, riješi pitanje salda na kontu razgraničenih prihoda (tečajne razlike).	Ministarstvo se pisanim putem obratilo Ministarstvu financija i trezora BiH i dane su im upute za rješavanje trenutno postojećih salda na kontima razgraničenja, međutim, razlog za nastanak salda nije riješen. Ministarstvo nije osiguralo da se u budućnosti evidentiranje poslovnih promjena po žiro-računima u DKP-ovima vrši po datumu nastanka.	
24.	Ministarstvo treba voditi računa da stavke knjižene na kontima razgraničenih rashoda trebaju biti zatvorene u tijeku godine, inače se evidentiraju kao izvanredni prihodi institucija BiH.	Poduzete su aktivnosti na zatvaranju evidentiranih razgraničenih rashoda u tijeku proračunske godine, međutim, nisu u cijelosti zatvorena ranije rezervirana sredstva za plaćanje ugovorenih, kapitalnih, obveza u DKP BiH.	
25.	Ministarstvo treba unaprijediti sadržaj izvješća pojedinačnih povjerenstava za popis stalnih sredstava i sadržaj izvješća Središnjeg popisnog povjerenstva u smislu navođenja podataka utvrđenih popisom i izvođenja zaključka o usklađenosti ili neusklađenosti stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava sa stanjem na 31.12. tekuće godine.	Izvješća pojedinačnih povjerenstava za popis sredstava nisu u svim slučajevima usklađeni sa danim instrukcijama. I dalje ima prostora za unapređenje sadržaja izvješća, a sve u cilju potvrde usklađenosti stvarnog stanja sa knjigovodstvenim.	
26.	Ministarstvo je dužno da (po potrebi u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH) riješi eventualna tehnička pitanja u cilju uspostavljanja pune funkcionalnosti modula stalnih sredstava kao obvezne pomoćne evidencije za stalna sredstva čime bi se stvorili uvjeti i za usklađivanje stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Ministarstva.	Modul stalnih sredstava, kao obvezne pomoćne evidencije za stalna sredstva, nije u punoj mjeri uspostavljen u Ministarstvu. Ni u 2021. godini nije izvršen unos stanja sredstava po obavljenom popisu, tako da nije ni pokrenut proces usklađivanja stvarnog stanja sa knjigovodstvenim na 31.2.2021. godine.	
27.	Potrebno je da Ministarstvo, prigodom popisa novčanih sredstava, uzme u obzir sva konta novčanih sredstava i sačini obrazloženja za salda na navedenim kontima.	U izvješću o popisu nisu sačinjena obrazloženja za iskazana salda na svim kontima novčanih sredstava.	
28.	Potrebno je da Ministarstvo sačini analizu dokumentiranosti, strukture i ročnosti potraživanja, te provede neophodna knjiženja u cilju iskazivanja točnih bilančnih pozicija u financijskim izvješćima.	Započete su aktivnosti na utvrđivanju strukture i ročnosti potraživanja, odnosno Ministarstvo je pokrenulo postupak utvrđivanja osnovanosti knjiženja potraživanja s posebnim naglaskom za ranije evidentirana potraživanja.	
29.	Potrebno je, prigodom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i načela kako bi iskazana salda na bilančnim pozicijama bila točna i odražavala stvarno stanje.	Ministarstvo ni u 2021. godini, prigodom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, nije osigurano potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i načela.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
30.	Zbog velike fluktuacije, potrebno je osigurati ažurno vođenje evidencija o uposlenim tako da se stvore uvjeti da Ministarstvo u bilo kojem trenutku raspolaže informacijom o točnom broju uposlenih sa statusom svake uposlene osobe.	Još uvijek nije uspostavljeno ažurno vođenje evidencija o uposlenima.	
31.	Ministarstvo je dužno angažman osoba putem ugovora o radu na određeno vrijeme provoditi u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH, rukovodeći se načelima zakonitosti i transparentnosti.	I dalje se angažman određenog broja osoba putem ugovora o radu na određeno radno vrijeme provodio bez raspisivanja javnog natječaja ne vodeći računa o načelu transparentnosti.	
32.	Ministarstvo je dužno rukovoditi se uvjetima koje određena aktivnost (posao) treba ispunjavati (Zakon o obligacijskim odnosima) da bi za realizaciju iste bio korišten ugovor o djelu kao instrument angažmana.	Ministarstvo je i dalje nastavilo praksu angažiranja uposlenih po ugovoru o djelu na duže vremensko razdoblje.	
33.	Ponovno preporučamo Ministarstvu da popunu radnih mjesta vrši u skladu s regulativom vezanom za proces upošljavanja u institucijama BiH, čime će se osigurati kontinuitet u radu za pojedina radna mjesta, te omogućiti angažman uposlenih u punom kapacitetu na zadacima koji su u opisu radnog mjesta na koje su raspoređeni.	I dalje velik broj osoba obavlja poslove drugog radnog mjesta po ovlaštenju te upražnjena radna mjesta nisu popunjena u skladu sa zakonskom regulativom.	
34.	Ministarstvo je dužno s posebnom pozornošću pristupiti realizaciji preuzetih prava i obveza iz zaključenog Ugovora sa izvođačem radova u cilju efikasnog korištenja raspoloživih proračunskih sredstava za ove namjene i konačnog stavljanja u funkciju multifunkcionalnog atrija u dvorištu Ministarstva.	Do momenta obavljanja završne revizije multifunkcionalni atrij u dvorištu Ministarstva nije stavljen u funkciju. Na odstupanje od definirane dinamike u realizaciji zaključenog Ugovora sa izvođačem radova u značajnoj mjeri utjecaj je imalo imenovanje Nadzornog organa.	
35.	Ministarstvo je obvezno da prigodom provedbe javne nabave ima isti tretman prema svim ponuđačima i da se dosljedno pridržava zahtjeva koje definira prema potencijalnim ponuđačima u konkretnom postupku javne nabave.	Prigodom provedbe postupaka javnih nabava Ministarstvo je uglavnom osiguralo isti tretman prema svim ponuđačima.	
36.	Potrebno je posebno posvetiti pozornost na kvalitetnu procjenu vrijednosti nabave radova kao jednom od preduvjeta za efikasno trošenje javnih sredstava.	Ministarstvo u 2021. godini nije pokretalo postupke nabave radova, tako da nismo u mogućnosti izvršiti ocjenu realizacije preporuke.	
37.	Ministarstvo je dužno prilikom realizacije nabave aviokarata dosljedno primjenjivati odredbe zaključenog ugovora u cilju zaštite interesa Ministarstva kao ugovorne strane.	U određenim slučajevima nije moguće točno utvrditi jesu li ponuđene opcije od tri različite aviokompanije kako je definirano okvirnim sporazumom.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća za 2020. godinu	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća za 2020. godinu	Status
38.	Ministarstvo je dužno postupke javnih nabava pokretati na vrijeme kako bi isti mogli biti okončani do isteka važnosti prethodnog ugovora o nabavi.	Ni u 2021. godini Ministarstvo nije osiguralo sve uvjete da postupke javnih nabava pokreće na vrijeme, odnosno nije osiguralo da se postupak javne nabave okonča do isteka važnosti prethodnog ugovora o nabavi.	
39.	Ministarstvo je dužno prigodom realizacije ugovora o javnim nabavama, u slučajevima primjedbi u pogledu kvalitete izvršenih usluga u odnosu na ugovoreno, dosljedno primjenjivati odredbe zaključenog ugovora u cilju zaštite interesa Ministarstva kao ugovorne strane.	U 2021. godini nije bilo primjedbi u pogledu kvalitete izvršenih usluga u odnosu na ugovoreno, tako da ocjenu realizacije dane preporuke nismo u mogućnosti izvršiti.	
40.	Ministarstvo treba, posebno u uvjetima kada značajan broj DKP-ova BiH nema svoju internetsku stranicu, uspostaviti mehanizam za efikasno ažuriranje podataka i unapređenje sustava objave podataka na internetskoj stranici, gdje bi se, između ostalog, kreirali i novi linkovi kao što su informacije o javnim nabavama u sjedištu i DKP-ovima.	Obustavljene su aktivnosti na implementiranju nove internetske stranice i nije uspostavljen mehanizam efikasnijeg ažuriranja podataka na internetskoj stranici.	
Br. prep.	Preporuke iz izvješća ranijih godina	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća ranijih godina	Status
1	Potrebno je zbog kompleksnosti procedura i minimiziranja rizika nastanka greške, prilikom provedbe postupaka javne nabave radova u DKP-ovima BiH (i drugih kompleksnih nabava), a potom i realizacije tako zaključenih ugovora, suradnju i koordinaciju između sjedišta i DKP-ova BiH podići na višu razinu - (2018. godina)	U 2021.godini nije bilo značajnijih realizacija nabava u DKP-ovima te stoga nismo mogli ocijeniti realizaciju dane preporuke.	
2	Potrebno je da Ministarstvo na bazi dosadašnjeg iskustva u servisiranju vozila nastoji potrebe za robama i uslugama u nabavi usluga održavanja vozila (s rezervnim dijelovima) iskazati količinski uz kvantificiranje vremena potrebnog za izvršenje pojedinačnih servisnih radnji - (2018. godina)	U postupku nabave usluga održavanja vozila koji je proveden u 2021. godini izbor dobavljača je vršen na temelju iskazivanja jediničnih cijena za usluge i rezervne dijelove.	
3	Ministarstvo je u postupcima nabava koje provodi dužno pridržavati se propisnih rokova u pogledu donošenja odluke o izboru i zaključenju ugovora sa izabranim dobavljačem - (2018. godina)	Ministarstvo nije uspostavilo sustav blagovremenog zaključivanja ugovora sa izabranim dobavljačem.	

Br. prep.	Preporuke iz izvješća ranijih godina	Ocjena realizacije preporuka iz izvješća ranijih godina	Status
4	Preporučamo Ministarstvu da analizira pravni okvir za imenovanje veleposlanika i drugih međunarodnih predstavnika BiH i u skladu s tim pokrene inicijativu za harmoniziranjem propisa, a da u međuvremenu, prije pokretanja postupka traženja agremana za imenovanu osobu, odnosno prije upućivanja imenovane osobe na pripreme, osigura sve potrebne dokaze za reguliranje radnopravnog statusa imenovane osobe - (2019. godina)	U 2021. godini nisu evidentirani slučajevi imenovanja veleposlanika bez ispunjavanja zadanih kriterija. Napominjemo da u ovakvim slučajevima može doći do neusklađenosti sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH prema kojem imenovana osoba prima plaću iz višeg platnog razreda od onog koje bi primala sa srednjom stručnom spremom (dakle, još uvijek imamo situaciju da se određenoj veleposlanici isplaćuje plaća visoke stručne spreme iako posjeduje srednju stručnu spremu).	II
5	Ministarstvo treba prigodom budućih nabava naftnih derivata tendersku dokumentaciju kreirati na način koji osigurava promjenu cijene naviše ili naniže na bazi objektivnih parametara kao što su podaci Agencije za statistiku BiH, na koje utjecaj nema niti ugovoreni organ, niti dobavljač u tijeku realizacije ugovora (okvirnog sporazuma) - (2019. godina)	Tenderskom dokumentacijom za nabavu naftnih derivata definirani su uvjeti u kojima će se priznati promjena ugovorene cijene kao i način dokazivanja.	✓

Tablica 2. Pregled realizacije preporuka

Napomena: Preporuke čija je realizacija u tijeku će biti predmetom daljnjeg praćenja do trenutka dok se ne realiziraju u cijelosti ili do onog trenutka kada revizor, uzimajući u obzir razuman protekli rok, procijeni da ove preporuke nisu realizirane. U skladu s tim, u ovom izvješću nisu dane nove preporuke za revidirane procese na koje se takve preporuke odnose, ali je za ove procese dan opis stanja i provedenih aktivnosti.

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

3.1. Ustrojstvo i rukovođenje

Unutarnje ustrojstvo i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji iz 2013. godine i izmjenom istoga iz 2018. godine kojim je u sistematizaciju obuhvaćena i Jedinica za unutarnju reviziju. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva uređen je način rada i rukovođenja Ministarstvom, te opis radnih mjesta državnih službenika i uposlenika. Pravilnikom su sistematizirana radna mjesta za 658 izvršitelja od kojih je 288 radnih mjesta sistematizirano u sjedištu, a 370 radnih mjesta u DKP-ovima BiH. Uvidom u pregled sistematizacije uočili smo da je u Uredu ministricе upražnjeno radno mjesto tehničkog tajnika i vozača. Ministarstvom rukovodi ministrica imenovana na mandatno razdoblje od četiri godine počev od 24.12.2019. godine.

Ministarstvo ni u 2021. godini nije okončalo aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta s Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH⁴ i Odlukom o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa

Ministarstvo ni u 2021. godini nije uskladilo Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta sa odlukama Vijeća ministara.

uprave BiH⁵. U 2020. godini poduzete su određene aktivnosti u smislu formiranja radne grupe za izradu novog pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji koje do okončanja završne revizije u 2022. godini (travanj 2022. godine) nisu dale konkretne rezultate. Imajući u vidu sve specifičnosti Ministarstva, postojeći Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji je u cijelosti prevaziđen i neprilagođen trenutnim kadrovskim potrebama te otežava svakodnevno funkcioniranje Ministarstva. Napominjemo kako su institucije BiH bile u obvezi da do kraja travnja 2014. godine usklade pravilnike o unutarnjem ustroju sa gore navedenim odlukama. Od ključne je važnosti da Ministarstvo u što skorije vrijeme okonča započete aktivnosti glede izrade novog pravilnika.

Nadalje, napominjemo kako je Ministarstvo preuzelo kodeks ponašanja od Agencije za državnu službu BiH koji nije u cijelosti prilagođen potrebama, tj. djelatnosti Ministarstva koja uključuje i diplomatsko predstavljanje.

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.

PREPORUKA 2

S obzirom na rizike koji se mogu javiti u postupanjima koja nisu predviđena okvirom državne službe, Ministarstvo, pored Kodeksa državnih službenika preuzetog od Agencije za državnu službu, treba razmotriti mogućnost donošenja pravila ponašanja diplomata i drugih uposlenih u službi vanjskih poslova.

Upućivanje uposlenih u DKP: Još u tijeku 2020. godine su, u cilju osiguranja sustavnog pristupa delegiranju uposlenih za odlazak u DKP mrežu, pripremljene izmjene i dopune Odluke o uvjetima i načinu upućivanja uposlenih u DKP mrežu BiH, ali iste još uvijek nisu usvojene – kako smo informirani navedene odluke se još uvijek nalaze u Uredu ministrice. Prema informacijama dobivenim tijekom revizije, državni službenici i uposlenici pismenim podneskom prema ministru su mogli iskazati zainteresiranost za upućivanje na rad u DKP. Međutim, na oglasnim pločama Ministarstva se ne objavljuju oglasi za sva upražnjena radna mjesta. Oglasi se objavljuju samo za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta za koja ne postoji iskazano zanimanje za upućivanje na rad, a za koje postoji potreba popunjavanja. Iako odredbama Odluke ne postoji obveza objavljivanja oglasa za upražnjena radna mjesta, smatramo kako bi uspostavljanjem jasnih procedura i kriterija koji bi se koristili prigodom upućivanja uposlenih u DKP doprinijelo transparentnosti i adekvatnijoj fluktuaciji te boljoj iskorištenosti postojećih kadrova. *Također smo mišljenja kako Ministarstvo, u suradnji sa Predsjedništvom BiH, a u cilju transparentnog izbora što kvalitetnijih diplomata BiH, treba poduzeti aktivnosti i donijeti jasne pisane kriterije na temelju kojih bi se vršili prijedlozi i imenovanja na diplomatske pozicije u DKP-ovima, i koji bi trebali da budu poznati javnosti, odnosno svim kvalificiranim pojedincima.*

⁴ Službeni glasnik BiH broj: 30/13

⁵ Službeni glasnik BiH broj: 30/13

Nadalje, tijekom revizije smo uočili da Ministarstvo ne posjeduje ažurnu i sveobuhvatnu bazu podataka o diplomatskom osoblju sa svim potrebnim elementima i podacima, uključujući i kretanja i vrijeme boravka po raznim destinacijama (postoji određena baza koja nije ažurna). Smatramo da bi takva jedna baza podataka u elektronskoj formi pružila dobar temelj za kvalitetnije raspoređivanje diplomatskog osoblja i smanjilo nezadovoljstvo i sumnje kako se neko diplomatsko osoblje favorizira i raspoređuje u poželjnije destinacije u odnosu na drugo.

Zaključkom Predsjedništva BiH od 06.11.2019. godine obustavljeno je raspoređivanje diplomata u i iz DKP mreže do sačinjavanja izvješća o stanju u DKP-ovima BiH sa pregledom nacionalne strukture uposlenih u istim, a najkasnije do 18.11.2019. godine. Ministarstvo je traženo izvješće sačinilo 25.11.2019. godine i dostavilo Predsjedništvu BiH.

Također, Ministarstvo je 21.11.2019. godine zaprimilo akt Agencije za državnu službu BiH kojim se navodi (pozivajući se na Zaključak Predsjedništva BiH) da nije u mogućnosti dalje davati mišljenja po zahtjevima Ministarstva za interne premještaje državnih službenika u i iz DKP mreže do donošenja nove odluke Predsjedništva BiH. Ministarstvo je Predsjedništvu BiH uputilo dopis u kojem se navodi da upućivanje diplomata u DKP mrežu i njihov raspored unutar sjedišta Ministarstva nisu mogući, te da, u cilju prevazilaženja trenutne situacije, Predsjedništvo BiH zauzme odgovarajući stav i donese pojašnjenje u smislu izbjegavanja dodatnih pravnih i finansijskih posljedica, čime bi se omogućio nesmetan nastavak rada pojedinih organizacijskih jedinica. Također, Ministarstvo je u prosincu 2019. godine i srpnju 2020. godine uputilo urgenciju Predsjedništvu BiH po navedenim pitanjima.

Prema raspoloživim informacijama, Ministarstvo od Predsjedništva BiH nije dobilo bilo kakav odgovor u tijeku obavljanja revizije za 2021. godinu. Po prijemu odluke Predsjedništva BiH o imenovanjima veleposlanika i drugih međunarodnih predstavnika BiH, u skladu sa instrukcijom od 07.04.2020. godine, Ministarstvo pismeno obavještava sve imenovane osobe o odluci Predsjedništva BiH i od istih traži dostavu potrebne dokumentacije. Nakon toga, Ministarstvo pokreće proceduru pribavljanja agremena, odnosno egzekvatures.

Ministarstvo je, na temelju članka 6. Odluke Predsjedništva BiH o imenovanju veleposlanika i drugih međunarodnih predstavnika BiH, sačinilo Prijedlog pravilnika o kriterijima za ocjenjivanje rada veleposlanika, ambasadora at large, šefova diplomatskih misija, predstavnika BiH pri međunarodnim organizacijama koji su u svojstvu šefa diplomatske misije, generalnih konzula i veleposlanika koji su imenovani ili upućeni na rad u međunarodne organizacije kao uposlenici tih organizacija i dostavilo ga 18.08.2020. godine na suglasnost Predsjedništvu BiH. Predsjedništvo BiH nije ni u 2021. godini dalo odgovor na dostavljeni prijedlog.

3.2. Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola - kontrolno okruženje⁶

Tijekom revizije za 2021. godinu ponovo smo uočili iste ili slične nepravilnosti, nedostatke i slabosti u funkcioniranju Ministarstva (to potvrđuje i obujam nerealiziranih preporuka revizije), koji upućuju na zaključak kako cjelokupan sustav unutarnjih kontrola u Ministarstvu još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, ponovo smo konstatairali sljedeće nedostatke i slabosti: sustav finansijskog upravljanja i kontrole je na dosta niskoj razini razvoja, pravilnik o unutarnjem ustroju nije usklađen sa odlukama Vijeća ministara, proces upošljavanja i angažiranja osoblja i

⁶ Kontrolno okruženje obuhvaća sljedeće elemente: integritet i etičke vrijednosti, filozofiju i način rada menadžmenta, organizacijsku strukturu, određivanje ovlasti i zaduženja, politike i praksu koji se odnose na ljudske resurse, kompetentnost osoblja

dalje nije u cijelosti transparentan, popisom imovine nisu u cijelosti usklađena knjigovodstvena stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, potraživanja i obveza, nije u cijelosti riješeno sravnjenje naplate prihoda koje Ministarstvo ostvaruje na temelju svoga poslovanja, realizacija višegodišnjih kapitalnih izdataka i dalje nije na zadovoljavajućoj razini, dokumentacija i evidencije vezane za osjetljive kategorije troškova (reprezentacija, uporaba službenih vozila, putni troškovi i slično) i dalje nije uredna i cjelovita, uočeni propusti, nedostaci i slabosti kod procesa javnih nabava i slično. Iako se navedeni nedostaci i slabosti ponavljaju već duži niz godina, nismo uočili značajnije i konkretnije aktivnosti Ministarstva na njihovom rješavanju. Postojeći stupanj razvoja sustava unutarnjih kontrola predstavlja visok rizik za efikasno poslovanje institucije, te može u konačnici usporiti ili onemogućiti ostvarivanje ciljeva Ministarstva. Po našem mišljenju, ključni aspekti koji sustav unutarnjih kontrola Ministarstva, njegovu organizaciju i funkcioniranje, čine neefikasnim su:

- *nedostatak zakona o vanjskim poslovima,*
- *neusklađenost i prevaziđenost postojećeg unutarnjeg ustrojstva i sistematizacije,*
- *slabosti u sustavu upravljanja ljudskim resursima - HRM i*
- *nizak stupanj razvoja i uspostave sustava financijskog upravljanja i kontrole – FUK.*

Nadalje, utvrdili smo da se određen broj slučajeva obavljanja poslova drugog radnog mjesta po ovlaštenju u sjedištu Ministarstva odnosi na vrlo značajna i rukovodeća radna mjesta, poput pomoćnika ministra, tajnika Ministarstva i sl. Ova praksa traje duže vremensko razdoblje što utječe na uspostavljanje kvalitetnog sustava unutarnjih kontrola i osiguranje kontinuiteta u poslovima Ministarstva.

Postojeće kontrolno okruženje u kojem djeluje Ministarstvo, bez gore navedenih komponenti i sa utvrđenim manjkavostima, ne može se smatrati zadovoljavajućim, jer temeljni preduvjeti za provedbu cjelovitih unutarnjih kontrola nisu stvoreni. Slabosti kontrolnog okruženja determiniraju manju efektivnost kontrola te povećavaju rizik nastanka nepravilnosti i nedostataka u poslovanju. Efektivno kontrolno okruženje služi kao pretpostavka stabilnom sustavu unutarnjih kontrola.

Detaljnije informacije o uočenim nepravilnostima i nedostacima u poslovanju Ministarstva tijekom 2021. godine dana su u odgovarajućim poglavljima ovog Izvješća.

3.3. Financijsko upravljanje i kontrola

Financijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sustav politika, procedura i aktivnosti koji uspostavlja i za koji je odgovoran rukovoditelj institucije, a zasniva se na upravljanju rizicima i daje razumno uvjeravanje da će ciljevi institucije biti ostvareni na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Na temelju izvršene revizije Ministarstva, zaključili smo kako još uvijek nije uspostavljen efikasan sustav financijskog

Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo sustav financijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonskom regulativom.

upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH⁷, Priručnikom za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama

za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Revizorskim postupcima smo utvrdili kako Ministarstvo nije provelo sve ključne aktivnosti u pogledu uspostave sustava financijskog upravljanja i kontrole, iako su zakonske odredbe koje definiraju uspostavu sustava na snazi već više godina. Jedinu aktivnost koju je Ministarstvo provelo je sačinjena mapa

⁷ Službeni glasnik BiH, br.: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

poslovnih procesa bez bilo kakvih daljnjih aktivnosti (identificiranje i procjene rizika, te izrađen registar rizika i slično). Analizirajući sačinjenu mapu poslovnih procesa uočili smo kako jedan, prema našem mišljenju, izuzetno važan proces – prikupljanje prihoda putem konzularnog poslovanja – nije identificiran i mapiran te se kao takav neće reflektirati ni u registru rizika.

Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH dostavljeno je Godišnje izvješće o financijskom upravljanju i kontroli za 2021. godinu. Na mnoga ključna pitanja iz upitnika o samoprocjeni dan je negativan odgovor „ne“ što potvrđuje činjenicu kako nije bilo značajnijih aktivnosti na uspostavi i razvoju financijskog upravljanja i kontrole u tijeku 2021. godine.

Nadalje ističemo kako je potrebno naročitu pozornost posvetiti problematici upravljanja rizicima jer kvalitetno urađen i implementiran registar rizika (koji još uvijek nije sačinjen) pruža instituciji informaciju o ključnim rizicima na koje treba djelovati provedbom mjera koje imaju za cilj uspostavu i jačanje odgovarajućih unutarnjih kontrola. Razvoj sustava financijskog upravljanja i kontrole je kontinuiran proces, a da bi isti bio učinkovit, nužna je stalna posvećenost i provedba svih aktivnosti u cilju daljnjeg razvoja i unapređenja. Sve navedeno ukazuje na to da u Ministarstvu još uvijek ne postoji dostatno razumijevanje o značaju i koristima od unapređenja unutarnjih kontrola. S obzirom na protek vremena i opseg do sada obavljenog posla u svezi s uspostavom sustava financijskog upravljanja i kontrole, zaključujemo kako Ministarstvo nije bilo dostatno posvećeno i aktivno na uspostavi sustava financijskog upravljanja i kontrole.

PREPORUKA 3

Sugeriramo Ministarstvu da znatno više pozornosti posveti uspostavi i razvoju sustava financijskog upravljanja i kontrole u skladu s važećom zakonskom regulativom.

3.4. Unutarnja revizija

Prema kriterijima utvrđenim u Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁹, Ministarstvo je uspostavilo jedinicu unutarnje revizije u svom sastavu u tijeku 2021. godine. Unutarnja revizija u Ministarstvu je uspostavljena u punom kapacitetu. Tijekom 2021. godine unutarnja revizija je izvršila sedam revizija - šest redovitih i jednu naknadnu (procesi teme koje su revidirane: upravljanje imovinom, uredsko poslovanje, obuke uposlenih, obračun plaća i naknada u sjedištu Ministarstva, ugovorene usluge u sjedištu Ministarstva, upravljanje vizama i putnim listovima i naknadnu reviziju praćenje realizacije danih preporuka) sa ukupno danim brojem preporuka 39. Analizom sačinjenih izvješća unutarnje revizije Ministarstva iz 2021. godine, uočili smo slične ili identične probleme i revizijske nalaze sa kojima smo se susretali u našem radu. Ističemo kako je potrebno posvetiti dužnu pozornost izvješćima unutarnje revizije te pratiti implementiranje danih preporuka te, u slučaju odsustva realizacije, utvrditi razloge i poduzeti odgovarajuće mjere.

Daljnji razvoj funkcije unutarnje revizije, odabir tema prema skali utvrđenih rizika te praćenje realizacije preporuka unutarnje revizije nedvojbeno će doprinijeti boljem funkcioniranju cjelokupnog sustava unutarnje kontrole i ostvarenju ciljeva Ministarstva.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

3.5. Prevencija korupcije

Imajući u vidu značajnost i prirodu djelatnosti Ministarstva, naglašavamo kako borba protiv prijevare i korupcije treba biti slojevita i pri samom vrhu prioriteta aktivnosti Ministarstva. U cilju efikasnije borbe protiv korupcije nužno je preventivnim i proaktivnim djelovanjem sprečavati sve negativne pojave glede mogućih koruptivnih radnji u rizičnim poslovnim procesima unutar Ministarstva (prvenstveno u procesu upošljavanja i javnih nabava, konzularnog poslovanja, ostvarenje prihoda, upravljanja ljudskim resursima u cjelini i slično).

Tijekom revizije smo uočili kako su u 2022. godini pokrenute aktivnosti na izradi Plana borbe protiv korupcije Ministarstva za 2022. godinu i formirana je Radna grupa za izradu Plana integriteta Ministarstva. Radna grupa je formirana početkom travnja 2022. godine sa zadatkom da prijedlog sačini u roku od tri mjeseca. Samo implementiranje i ocjena efekata donošenih akata bit će predmetom revizije naredne godine.

Smatramo nužnim istaknuti potrebu odgovornog i odlučnog pristupa procesu borbe protiv korupcije u Ministarstvu koji, prije svega, podrazumijeva poduzimanje preventivnih aktivnosti (pobrojanih u tekstu) koje bi spriječile sve moguće oblike koruptivnih radnji – posebice u visoko rizičnim procesima poslovanja.

4. PRORAČUN

Zakon o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2021. godinu nije usvojen. U takvim okolnostima Vijeće ministara BiH je, na temelju odredbi Zakona o financiranju institucija BiH, na kvartalnoj razini, donosilo tijekom godine odluke o privremenom financiranju¹⁰ koristeći kao temelj odobreni proračun za 2020. godinu. Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu¹¹, Ministarstvu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 53.426.000 KM (tekući izdaci 52.132.000 KM i kapitalni izdaci 1.294.000 KM).

Ministarstvu su, u skladu s odlukama o privremenom financiranju, i kroz operativne planove proračuna u 2021. godini, odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 53.426.000 KM. Realizacija sredstava odobrenih na temelju odluka o privremenom financiranju u 2021. godini iznosi 49.291.759 KM.

U skladu s Instrukcijom o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika, Ministarstvo financija i trezora BiH je, na temelju zahtjeva Ministarstva od 30.11.2021. godine, donijelo je Odluku o prestrukturiranju rashoda Ministarstva u iznosu od 1.625.000 KM ili 3,04 % ukupno odobrenih rashoda za 2020. godinu (53.426.000 KM). Odlukom su povećana raspoloživa sredstva na pozicijama putnih troškova (200.000 KM), izdaci telefonskih i poštanskih usluga (380.000 KM) i ugovorenih usluga (1.045.000 KM) a smanjene pozicije naknada troškova uposlenih (605.000 KM), nabave materijala (180.000 KM), izdataka za usluge prijevoza i gorivo (80.000 KM), izdataka za tekuće održavanje (60.000 KM) i kapitalnih izdataka (700.000KM).

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 1/21, 22/21, 44/21 i 63/21

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 46/20

Rb	R A S H O D I	Ukupno raspoloživo sredstva	Ukupno realizirano u 2021. (u KM)	Indeks %
1.	2.	3.	4.	4/3
2.	Plaće i naknade	37.207.369	34.763.989	93
3.	Materijalni troškovi	15.660.700	14.551.338	93
4.	Kapitalna ulaganja	9.190.684 ¹²	572.172	6
UKUPNO		62.058.753	49.887.499	80

Tablica 3. Ukupno raspoloživa sredstva namijenjena za financiranje poslovanja i za ostvarivanje utvrđenih ciljeva Ministarstva u ukupnom iznosu od 62.058.753 KM

Pored sredstava odobrenih odlukama o privremenom financiranju Ministarstvo je u 2021. godini raspolagalo i dodatnim sredstvima u ukupnom iznosu od 8.632.753 KM. Dodatno raspoloživa sredstva Ministarstvo je u 2021. godini imalo na temelju: prenesenih neutrošenih sredstava odobrenih za višegodišnja kapitalna ulaganja (5.290.983 KM), sredstava odobrenih za realizaciju programa Kupovine objekata za potrebe DKP BiH (3.305.701 KM) te po osnovu novčanih donacija (36.069 KM). U konačnici Ministarstvo je u 2021. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 62.058.753 KM, čija je realizacija zaključno sa 31.12.2021. godine 49.887.449 KM.

4.1. Aktivnosti iz okvira nadležnosti

Ministarstvo je sačinilo Program rada za 2021. godinu, a isti je Vijeće ministara BiH usvojilo na 23. sjednici održanoj 29.12.2020. godine. Ministarstvo je sačinilo Izvješće o radu i isti dostavilo Vijeću ministara na razmatranje i usvajanje. Izvješće o radu za 2021. godinu još uvijek nije usvojeno od strane Vijeća ministara BiH u vrijeme okončanja završne revizije (travanj 2022. godine).

Uvidom u Program rada konstatirano je da je isti sačinjen na programskoj osnovi. Točnije, u Ministarstvu su identificirana četiri temeljna programa - projekta, a to su: ubrzavanje europskog puta BiH, NATO – jačanje institucionalne suradnje, strukturalnih aktivnosti i sigurnosnih odnosa, zaštita interesa državljana BiH u inozemstvu i međunarodno – pravna suradnja. Uzimajući u obzir organizacijsku strukturu Ministarstva koje, osim sjedišta, ima i 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava, postavlja se pitanje načina na koji DKP-ovi sudjeluju u realizaciji programa rada Ministarstva koji se usvaja od strane Vijeća ministara BiH pa samim tim postaje i dijelom programa rada Vijeća ministara BiH. Naime, kroz revizijske aktivnosti u sjedištu i DKP BiH konstatirali smo da DKP-ovi zvanično ne planiraju svoje aktivnosti tijekom godine, a samim tim i ne sačinjavaju izvješće koje bi sadržavalo pregled realiziranih aktivnosti u tijeku godine u komparaciji sa programom rada. U svezi s navedenim se postavlja pitanje u kojoj mjeri i obujmu svaki DKP doprinosi realizaciji programa rada Ministarstva u tijeku godine i po kojim programima ili potprogramima su te aktivnosti realizirane. Imajući u vidu navedeno, posebno naglašavamo da se prigodom planiranja proračuna uzmu u obzir planski zadaci koje Ministarstvo ili pojedini DKP-ovi trebaju realizirati, kao i potrebne troškove usklađene sa odobrenim financijskim sredstvima, kako na razini Ministarstva tako i po pojedinim DKP-ovima.

¹² Iznos od 9.190.684 KM obuhvaća sredstva odobrena po odlukama o privremenom financiranju Vijeća ministara BiH za 2021. godinu (594.000 KM), prenesena sredstva za kapitalna ulaganja programa posebnih namjena iz 2020. godine (5.290.983 KM) kao i sredstva iz novootvorenog programa financiranog iz primitaka od zajedničke prodaje nekretnina - sukcesija u iznosu od 3.305.701 KM

Izjava o odgovornostima za ostvarenje ciljeva Ministarstva za 2021. godinu, koja se dostavlja nadležnom ministarstvu uz godišnje finansijsko izvješće, ne sadrži postotak izvršenja svih ciljeva utvrđenih Programom rada Ministarstva za 2021. godinu - već se u rubrici postotak navodi riječ „kontinuirano“. Mada je podatak o realizaciji određenih planiranih aktivnosti prezentiran u prijedlogu Izvješća o radu Ministarstva za 2021. godinu, postoji potreba da informacije o planiranim i realiziranim aktivnostima koje se prezentiraju u više različitih dokumenata budu jasne, usporedive i transparentne.

S obzirom na to da se Ministarstvo u okviru svoje temeljne djelatnosti većim dijelom bavi operativnom provedbom vanjske politike BiH, revizija u skladu s revizijskim standardima i zakonskim okvirom nije značajniju pozornost posvećivala i analizirala djelatnost Ministarstva u tom segmentu iz opravdanih razloga (to nije predmet revizije) već smo se isključivo fokusirali na operativne aktivnosti Ministarstva koje imaju odraza na finansijsko poslovanje (revidiranje ostvarenih prihoda i rashoda, javne nabave, unutarnji ustroj, uspostavu sustava unutarnjih kontrola i slično).

PREPORUKA 4

Potrebno je razmotriti i osmisliti način prema kojem bi svaki DKP, u skladu s godišnjim programom rada Ministarstva, sačinjavao svoj program rada sa planiranim aktivnostima tijekom godine na bazi programa rada Ministarstva, a u skladu s tim, na kraju razdoblja, i izvješće o radu koji bi obuhvatio aktivnosti obavljene tijekom godine u komparaciji sa programom rada, što bi bila i kvalitetna podloga za sačinjavanje izvješća o radu na razini Ministarstva.

Zakon o vanjskim poslovima: Ministarstvo financija i trezora BiH je 22.3.2022. godine uputilo odgovor Ministarstvu na traženo mišljenje o Prijedlogu nacrtu zakona o vanjskim poslovima sa komentarima i sugestijama. Ministarstvo trenutno razmatra i analizira komentare Ministarstva financija i trezora BiH i nastoji iste implementirati. Od ključne je važnosti da Ministarstvo što prije uradi svoj dio posla i da sačinjeni prijedlog zakona pošalje u daljnju proceduru.

Napominjemo kako je postojanje zakona o vanjskim poslovima temeljni preduvjet za efikasno i zakonito funkcioniranje Ministarstva, koji nažalost nije ispunjen od osnivanja Ministarstva. Nepostojanje zakona o vanjskim poslovima ostavlja prostor za improvizaciju, subjektivno/diskreciono odlučivanje i ad hoc postupanje u različitim situacijama što nije dobra praksa u javnom sektoru. Svjesni činjenice da mnoge institucije učestvuju u pripremi prijedloga donošenja spomenutog zakona (Ministarstvo, Vijeće ministara, Predsjedništvo BiH), a Parlamentarna skupština BiH u konačnici isti usvaja, nepostojanje zakona o vanjskim poslovima se u najvećoj mjeri negativno odražava/reflektira na poslovanje Ministarstva, uslijed čega ovu problematiku i adresiramo putem izvješća o reviziji Ministarstva.

5. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

Ministarstvo je sačinilo Godišnje finansijsko izvješće za 2021. godinu i dostavilo ga mjerodavnim tijelima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Godišnje izvješće je sačinjeno u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Instrukcijom za sačinjavanje godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna proračunskih korisnika za razdoblje 01.01. - 31.12.2021. godine. Ministarstvo je u zabilješkama uz finansijska izvješća obrazložilo bilančne pozicije i izvršenje proračuna po svim pozicijama, ali napominjemo kako iste nisu u cijelosti zadovoljavajuće. Tu mislimo na izostanak dostatnog obrazloženja problematike prihoda, i slučaj sa uknjižbom zgrade sjedišta Ministarstva od strane Željeznica FBiH. Također, imajući u vidu činjenicu da se problematika popisa, odnosno usklađivanja

stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, ponavlja kroz godine, u tekstualnom dijelu finansijskog izvješća nije dostatno obrađena navedena tema.

5.1. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama – neposredna potrošnja, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2021. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 49.291.759 KM, što je za 4.134.241 KM manje u odnosu na raspoloživa sredstva u 2021. godini. Značajni rashodi iz proračuna za neposrednu potrošnju odnose se na: bruto plaće (23.915.038 KM), naknade troškova uposlenih (10.847.581 KM), troškove zakupa (5.227.991 KM), ugovorene i druge usluge (4.334.311 KM), izdatke za energiju i komunalne usluge (1.439.980 KM), izdatke telefonskih i poštanskih usluga (957.342 KM), izdatke za uporabu vozila (639.688 KM). Ostali značajni rashodi odnose se na višegodišnja kapitalna ulaganja (572.172 KM) i novčane donacije (36.069 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

5.1.1. Bruto plaće i naknade

Bruto plaće i naknade iz plaća na 31.12.2021. godine iskazane su u iznosu od 23.915.038 KM (za sjedište 10.569.315 KM, a za DKP mrežu 13.345.723 KM), od čega neto plaće i naknade iznose 17.672.304 KM, a porezi i doprinosi 6.242.735 KM. Prosječan broj uposlenih za koje su isplaćene bruto plaće u Ministarstvu bio je 482. U odnosu na prethodnu godinu izdaci za plaće i naknade iz plaća su manji za 269.492 KM što je posljedica nepopunjavanja upražnjenih radnih mjesta nakon odlaska u mirovinu uposlenih tekuće i prethodnih godina.

Za uposlene u sjedištu Ministarstva plaće se obračunavaju u skladu s odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i na temelju odgovarajuće dokumentacije, dok se u DKP-u plaće obračunavaju u skladu s Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, Odlukom o utvrđivanju visine osnovice za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u 2020. godini i Odlukom o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje iz 2008. godine

Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH definirano je da osnovicu za obračun plaća u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine utvrđuje Vijeće ministara jednom godišnje posebnom odlukom, na temelju službenih podataka Ujedinjenih naroda, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH i pribavljenog mišljenja Ministarstva financija i trezora BiH. Nadalje je propisano da se osnovica za obračun plaća primjenjuje nakon usvajanja proračuna za tekuću fiskalnu godinu.

Raspoređivanje uposlenih unutar platnih razreda: U 2021. godini Ministarstvo je nastavilo sa primjenom Metodologije za raspoređivanje uposlenih unutar platnih razreda te su u viši unutarnji platni razred pomjerene 72 osobe. Pomjeranje je izvršeno za jedan ili više stupnjeva u okviru platnog razreda na temelju ocjene *naročito uspješan* stečene u prethodnim godinama i na temelju stečenih naučnih i stručnih zvanja. Za osobe koje su stekle viši stupanj naučnih i stručnih zvanja izvršeno je pomjeranje u naredni platni razred bez dodatne analize je li stečeno zvanje u izravnoj svezi sa opisom poslova radnog mjesta na koji je uposleni raspoređen. Za svakog uposlenog je doneseno rješenje o razvrstavanju u unutarnji platni razred.

Osobe koje su raspoređene na rad u DKP BiH nisu napredovale u unutarnje platne razrede iz razloga što Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u DKP BiH¹³ nije utvrđen način obračuna plaća, dodatka i naknada osoblja (za vrijeme rada u DKP BiH su utvrđeni nulti

¹³ Službeni glasnik BiH broj: 98/08 i 84/14

koeficijenti za obračun plaće propisani Odlukom o koeficijentima za diplomatsko-konzularno osoblje BiH). Ministarstvo je izvršilo ocjenjivanje državnih službenika i uposlenika i izvješća o ocjenjivanju državnih službenika prosljedilo Agenciji za državnu službu BiH. Od ukupno 270 državnih službenika ocijenjeno je njih 246, a 24 su neocijenjena iz razloga probnog rada, kašnjenja s dostavljanjem ocjena i sl.

5.1.2. Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu službenih vozila u 2021. godini iznose 639.688 KM što je za 63.884 više u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnih troškova na sjedište se odnosi 66.391 KM, a DKP mrežu 573.297 KM. Financijski značajniji izdaci odnose se na gorivo (207.135 KM), usluge popravke i održavanje vozila (136.561 KM), materijal za popravak i održavanje vozila (58.008 KM), auto gume (13.173 KM), osiguranje vozila (189.377 KM) i usluge pranja vozila (25.256 KM).

Prema Pravilniku Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁴, Ministarstvu je dano pravo na korištenje šest službenih vozila (i to tri niže srednje klase, dva srednje klase i jedno vozilo više srednje klase). Vijeće ministara BiH je na 34.

Dokumentacija o službenim vozilima nije uredna i ažurna, tako da ne potvrđuje u cijelosti korištenje službenih vozila u poslovne svrhe.

sjednici održanoj 22.04.2021. godine dalo suglasnost na Prijedlog pravilnika o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih specijaliziranih vozila Ministarstva i DKP BiH. Prema ovom pravilniku, Ministarstvo raspolaže sa osam specijaliziranih vozila od čega dva teretna – kombi vozila i 6 službenih vozila, dok je broj službenih specijaliziranih vozila u DKP mreži 115 (56 vozila srednje klase, 55 vozila niže srednje klase i 4 vozila za delegacije viša srednja klasa). Ministarstvo je sa 31.12.2021.godine ukupno raspolagalo sa 97 službenih specijaliziranih vozila (osam u sjedištu Ministarstva, 89 u DKP-ovima, od čega su dva motocikla) i šest službenih vozila (sjedništvo). U sjedištu Ministarstva dva se vozila nisu koristila jer se planiraju prodati. Ministrica, zamjenik ministra i tajnik imaju pravo korištenja službenih vozila 24 sata dnevno u skladu s internim aktom¹⁵. Tijekom 2021. godine u Ministarstvu nisu korišteni TAG uređaji za vožnju autoputem.

Tijekom revizije korištenja službenih automobila uočili smo da ne postoji cjelovita kontrola nad uporabom službenih vozila u Ministarstvu. Naime, u pojedinim kolskim nalogima nisu navedeni relacija kretanja, vrijeme korištenja službenih vozila, korisnik vozila, prijeđeni kilometri, vrijeme trajanja vožnje, prigodom sipanja goriva nema pečata i potpisa dobavljača, evidentirane su loko - vožnje od preko 170 km. Uočili smo kako se ne vrši kontrola uparivanja naloga za uporabu službenih vozila sa nalogom za službeni put. Sve navedeno može imati za posljedicu povećan rizik od nenamjenske uporabe službenih vozila.

U tijeku obavljanja revizije više puta su vršene korekcije na evidencijama o korištenju službenih vozila što dovodi do zaključka da su evidencije manjkave, odnosno da nisu u cijelosti ažurne, a samim tim ni svrsishodne. Manjkavost naloga i evidencija onemogućava kontrolu uporabe službenih vozila, opravdanosti troškova i uspostavljanje odgovornosti za nenamjensku uporabu, neracionalnosti i štete na službenim vozilima.

U tijeku 2021. godine izvršena je nabava dva službena automobila putem sustava lizinga u DKP mreži – Bruxelles i Stuttgart.

¹⁴ Službeni glasnik BiH, br.: 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17, 34/18, 81/14, 5/19, 81/19, 54/20 i 80/20

¹⁵ Odluka o načinu korištenja službenih vozila MVP BiH, disciplinskoj odgovornosti i odgovornosti za nastalu štetu na službenim vozilima broj 09/2-1-INT-82/15 od 15.01.2015. godine

PREPORUKA 5

Potrebno je unaprijediti sustav unutarnjih kontrola uporabe službenih vozila koji će osigurati cjelovito, uredno i dosljedno vođenje svih evidencija o uporabi vozila koje predstavljaju temelj za praćenje i kontrolu troškova te potvrdu namjenskog korištenja vozila.

5.1.3. Izdaci za putne troškove

Izdaci za putne troškove sa 31.12.2021. godine iznose 953.250 KM, od čega se na sjedište Ministarstva odnosi 624.387 KM, a na DKP-ove 328.862 KM. Troškovi putovanja u zemlji iznose 3.893 KM, a troškovi putovanja u inozemstvu 949.357 KM. U odnosu na prethodnu godinu izdaci za putne troškove veći su za 362.223 KM. U tijeku 2021. godine izvršeno je restrukturiranje proračuna na poziciji putnih troškova te su isti uvećani za 200.000 KM, tako da su ukupno raspoloživa proračunska sredstva na ovoj poziciji iznosila 1.006.000 KM.

Na temelju revidiranog uzorka putnih troškova uočen je dugogodišnji problem necjelovitosti

U 2021. godini i dalje je prisutna praksa neprilaganja cjelovite prateće dokumentacije kao temelja za pravilan i točan obračun putnog naloga.

priložene prateće dokumentacije iz koje bi se jasno i nedvosmisleno zaključilo tko i u kom obujmu snosi troškove službenih putovanja (organizator ili Ministarstvo). Revizijom je utvrđeno da uz putne naloge,

u najvećem broju slučajeva, nije priloženo pozivno pismo ili neka druga protokolarna korespondencija kojom bi se nedvosmisleno dokazalo tko snosi troškove putovanja, a što je važna činjenica – obavezan podatak za ispravan obračun putnog naloga. Uočili smo i kako su određena službena putovanja trajala neuobičajeno dugo (preko 10 ili 14 dana), vršene su isplate novih akontacija, a da prethodno uplaćene nisu opravdane, te da ne postoji sveobuhvatni plan putovanja sa analizom procjene opravdanosti svakog pojedinačnog putovanja. Nepostojanje cjelovitog godišnjeg plana putovanja za posljedicu ima neracionalno planiranje sredstava za ove namjene, te organizacijske probleme tijekom realizacije službenih putovanja. Prigodom pravdanja troškova službenih putovanja, u određenim slučajevima, uočena su dosta štura izvješća sa službenih putovanja, kao i nepravovremeno pravdanje putnih naloga. S obzirom na značajna sredstva koja se koriste na poziciji putnih troškova mišljenja smo da je korisno raditi na ustroju sustava kontrole opravdanosti i efekata službenih putovanja, kao i broja nužnih članova delegacije – što se izravno odražava na potrošnju proračunskih sredstava.

Revizijom je ponovno utvrđeno da se aviokarta kupuje samo par dana prije samog putovanja ili dan prije samog putovanja (Ured) zbog neblagovremenosti u izdavanju putnih naloga ili o upućivanju na službeni put) na fakturama za aviokarte prikazane su količine i cijena po jednoj karti, međutim, u određenim ponudama nije moguće točno utvrditi jesu li ponuđene opcije od tri različite aviokompanije kako je definirano okvirnim sporazumom.

PREPORUKA 6

Nužno je unaprijediti sustav unutarnjih kontrola u dijelu realizacije putnih naloga i obveznog prilaganja cjelovite prateće dokumentacije kao temelja za pravilan i točan obračun putnog naloga.

5.1.4. Ugovorene usluge

Ukupni izdaci za ugovorene usluge sa 31.12.2021. godine iznose 4.356.510 KM od čega je u DKP-ovima realizirano 3.628.238 KM, u sjedištu 728.272 KM, a 22.199 KM na donacije DKP. Najznačajniji iznosi u DKP-ovima se odnose na ugovore o privremenim i povremenim poslovima (1.700.798 KM) i usluge primarne zdravstvene zaštite (1.380.652 KM). Značajniji iznosi realizirani u sjedištu Ministarstva se odnose na ugovore o djelu (239.371 KM neto), izdatke za hardverske i softverske usluge (132.421 KM) i usluge reprezentacije (80.979M).

Izdaci za reprezentaciju realizirani su u iznosu od 400.781 KM, što je u odnosu na 2020. godinu više za 56.080 KM. Od ukupnog iznosa, u sjedištu Ministarstva realizirano je 80.979 KM, a u DKP 319.802 KM.

Revizorskim postupcima smo utvrdili kako se kod računa reprezentacije na službenim putovanjima navodi posjeta, sastanak (ručak ili dar) sa predstavnicima/delegacijom/veleposlanikom, bez detaljnijeg obrazloženja povoda nastanka troška, dok u pojedinim slučajevima nema

Za nastale troškove reprezentacije i dalje se ne navodi adekvatno obrazloženje i povod nastanka troška.

nikakvog obrazloženja, što u pitanje dovodi samu svrhu reprezentacije i načelo transparentnosti u pogledu upravljanja javnim sredstvima. Računi reprezentacije na službenim putovanjima su većinom plaćani putem biznis kartice. Troškovi su priznati i bez priloženih računa, odnosno na temelju zabilješke da je račun izgubljen. Za korištenje usluga van službenih prostorija, u pojedinačnim slučajevima, narudžbenica nema datum što može upućivati na činjenicu da je izdana retroaktivno, odnosno nakon izvršenih usluga. Sustavom uzorka ustanovili smo da je određen broj računa iz 2020. godine knjižen u 2021. godini.

Revizijskim testiranjem smo ustanovili da, u pojedinačnim slučajevima, blokovi interne reprezentacije ne sadrže podatke na način predviđen Naputkom o pravdanju troškova interne reprezentacije. Također je ustanovljeno da ne postoje interne evidencije (blokovi) za određene korisnike interne reprezentacije. Interna reprezentacija se uglavnom svodi na svakodnevno konzumiranje pića i napitaka uposlenih u granicama utvrđenih limita. Ministarstvo vodi evidenciju o troškovima reprezentacije i posebno evidenciju o danim darovima (izdaci koji se evidentiraju na protokolarne troškove), a prema informacijama dobivenim u Ministarstvu, ne vodi se evidencija primljenih darova jer istih nije ni bilo u tijeku 2021. godine.

Postupcima revizije uočili smo slabosti u funkcioniranju unutarnjih kontrola u Ministarstvu koje se odnose na: prema prezentiranim podacima, u 2021. godini je bilo slučajeva nabave darova koji su evidentirani na kontnoj poziciji reprezentacije, ali navedeno nije regulirano Pravilnikom Vijeća ministara BiH o korištenju sredstava za reprezentaciju¹⁶ jer se pod pojmom reprezentacije isključivo spominje pravo na korištenje sredstava za ugostiteljske usluge. Ipak, činjenica je da u institucijama BiH, u određenim i opravdanim slučajevima, postoje realne potrebe u pogledu nabave darova koje nisu prepoznate u Pravilniku Vijeća ministara BiH o korištenju sredstava za reprezentaciju. *U skladu s tim javlja se potreba reguliranja ovog pitanja od strane Vijeća ministara BiH u cilju kreiranja regulatornog okvira koji će omogućiti realizaciju izdataka za reprezentaciju na način koji će uključivati sve stvarne i opravdane potrebe institucija BiH.*

Biznis kartica: U skladu s Odlukom o korištenju biznis kartice Ministarstva¹⁷, pravo na korištenje biznis kartice imaju ministar, zamjenik ministra i tajnik. Limit zaduženja putem biznis kartice iznosi 20.000 KM. Biznis kartica se koristi za plaćanje troškova službenih putovanja, na

¹⁶ Službeni glasnik BiH, broj 26/14, 78/15, 53/17, 62/17, 1/21 i 63/21

¹⁷ broj 09/3-21-5667/2007 od 17.04.2007. godine

temelju izdanih putnih naloga u zemlji i inozemstvu/troškovi prijevoza, hotelskog smještaja, reprezentacije i sl. U tijeku 2021. godine, ukupna potrošnja po biznis kartici iznosi 43.094.30 KM (od toga iznosa ministrica je potrošila 37.573 KM, zamjenik ministra 5.521 KM, a ostatak se odnosi na provizije). Kontrolom korištenja službene biznis kartice koju koriste ministrica i zamjenik ministra, nismo se u cijelosti mogli uvjeriti u opravdanost korištenja biznis kartice u svrhe za koje ona stvarno služi, s obzirom na to da u pojedinim slučajevima nedostaju specifikacije i računi koji dokazuju namjenu korištenja sredstava.

Odlukom o korištenju biznis kartice je definirano da je korisnik obavezan dostaviti sve račune i potvrde o plaćanjima izvršenim putem biznis kartice, internom instrukcijom je definirano da za sve isplate evidentirane na izvodu biznis kartice, za koje ne budu priloženi odgovarajući validni računi, Odsjek za financije predmetnu isplatu knjiži na osobni konto korisnika kartice i vrši obustavu od osobnih primanja – što se u praksi nije provodilo.

PREPORUKA 7

Preporučamo Ministarstvu da postupi u skladu s važećim propisima koji reguliraju troškove reprezentacije, sa posebnim naglaskom na povod i obrazloženje nastanka troška te da se obvezno osigura cjelovita prateća dokumentacija korištenja biznis kartice.

Primarna zdravstvena zaštita: Usluge primarne zdravstvene zaštite su realizirane u ukupnom iznosu od 1.423.100 KM, od čega se iznos od 42.448 KM odnosi na sjedište, a iznos od 1.380.652 KM na DKP-ove. U odnosu na prethodnu godinu manji su za 41.800 KM. Restrukturiranjem proračuna uvećana su sredstva za primarnu zdravstvenu zaštitu u iznosu od 160.000 KM tako da su ukupno raspoloživa sredstva iznosila 1.370.000 KM. Pored činjenice da je izvršeno uvećanje - prestrukturiranje proračunske pozicije primarne zdravstvene zaštite, ipak na kraju godine evidentno su ostvarena prekoračenja odobrene analitičke pozicije u iznosu od 53.100 KM, što kazuje da i dalje postoje problemi sa organiziranjem i korištenjem usluga primarne zdravstvene zaštite.

Kroz revizijske aktivnosti se nismo uvjerali da su poduzimane daljnje aktivnosti na unapređenju zdravstvene zaštite uposlenih u DKP-ovima, tako da stanje u odnosu na 2020. godinu nije bitnije promijenjeno. Zbog nepostojanja jasno definiranih pravila i postupaka u slučaju nastanka zdravstvenih problema i intervencija kod uposlenih u DKP-ovima BiH, posebno na destinacijama na kojima ne postoje zaključeni ugovori niti bilateralni sporazumi niti ugovori, javljaju se povremeni problemi glede ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite. U pojedinim zemljama, gdje bilateralni sporazumi nisu u primjeni, Ministarstvo je pokrenulo ili dalo suglasnost za zaključivanje najpovoljnijih ugovora o zdravstvenom osiguranju. U zemljama gdje nije bilo moguće zaključivanje ugovora o zdravstvenom osiguranju uposlenima se, u skladu sa Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenih u DKP mreži, priznaju stvarni troškovi nastali po osnovu korištenja zdravstvenih usluga. Zaključno sa 31.12. 2021., 25 DKP-ova BiH u svijetu imaju zaključene bilateralne ugovore sa zemljama prijema, 22 DKP-a BiH su imala zaključene ugovore s javnom ili privatnom osiguravajućom kućom, dok devet DKP-ova BiH nema zaključen ni bilateralni sporazum niti ugovor s javnom ili privatnom osiguravajućom kućom. Za spomenutih devet DKP-ova BiH priznaju se stvarni troškovi liječenja ili je usluga besplatna.

PREPORUKA 8

Potrebno je da Ministarstvo nastavi aktivnosti na jasnom definiranju prava i obveza uposlenih u DKP-ovima BiH u pogledu zdravstvene zaštite.

5.1.5. Višegodišnja kapitalna ulaganja

Zakonom o proračunu institucija BiH za 2020. godinu u Ministarstvu su, u skladu sa odlukama Vijeća ministara BiH, realizirana četiri višegodišnja projekta. Projekti su odobreni ranijih godina, i sredstva su za 2020. godinu raspoloživa na temelju prijenosa neutrošenih sredstava iz ranijih godina. U 2020. godini Vijeće ministara je donijelo odluku o odobravanju još jednog višegodišnjeg projekta kapitalnih ulaganja-rekonstrukcija i opremanje objekta za diplomatsko-konzularno predstavništvo BiH u Beču¹⁸ ukupne vrijednosti 2.100.000 KM. Ministarstvo je, u konačnici, na 01.01.2021. godine raspolagalo sredstvima za višegodišnje projekte u ukupnoj vrijednosti od 5.290.982 KM, od čega su 3.190.982 KM neutrošena sredstva iz ranije odobrenih projekata i 2.100.000 KM sredstva odobrena u 2020. godini. Analizirajući realizaciju odobrenih sredstava za višegodišnja ulaganja po projektima može se konstatirati da se značajno kasni u realizaciji odobrenih projekata te navodimo sljedeće:

1. Projekt Izgradnja prve faze multifunkcionalnog atrija u unutarnjem dvorištu sjedišta Ministarstva, ukupne vrijednosti 1.050.000 KM, je odobren za razdoblje 2013. – 2015. godina. S obzirom na to da projekt nije okončan, Ministarstvo je u 2021. godinu prenijelo neutrošena sredstva u ukupnoj vrijednosti od 627.587 KM. Po provedenom postupku nabave, 19.01.2021. godine zaključen je ugovor o izvođenju radova u vrijednosti od 607.490 KM, prema kojem su radovi na projektu trebali biti okončani u srpnju. Zaključno sa 31.12.2021. godine sredstva su realizirana u iznosu od 572.172 KM i to za plaćanje prve privremene situacije po započetom projektu. Međutim, značajno se kasni sa realizacijom izgradnje atrija tako da započeti radovi nisu okončani u 2021. godini. Knjigovodstveno se rashodi po ovom projektu evidentiraju na kontu opreme u pripremi. Zgrada u kojoj je smještena institucija, na adresi Musala 2, nije evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva. Neutrošena sredstva u iznosu od 55.415 KM su prenesena u 2022. godinu. Do momenta obavljanja završne revizije navedene aktivnosti nisu bile okončane.

2. Projekat preseljenja država partnera NATO-a u zgradu "Z" u Bruxellesu, u vrijednosti od 1.106.000 KM, je odobren 2015. godine. Izmjenom i dopunom odluke iz 2020. godine, raspoloživa sredstva za ovaj projekt su povećana tako da je u konačnici na raspolaganju za realizaciju ovog projekta bilo 1.628.419 KM. Projekt je realiziran u 2021. godini i isti je zatvoren zaključkom Vijeća ministara BiH sa 41. sjednice od 23.06.2021. godine (broj 05-07-1-1947-10/21 od 30.6.2021. godine).

3. Odlukom o višegodišnjem kapitalnom projektu - Kupovina, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje objekata za diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine¹⁹ definirana je ukupna vrijednost projekta (5.252.806 KM), kao i izvor financiranja i dinamika realizacije. Ovom odlukom odobreno je financiranje deset projekata rekonstrukcije i opremanja DKP BiH. U poslovnim knjigama Ministarstva otvoreni su posebni projektni kodovi za praćenje realizacije po svakom od projekata. Od ukupno raspoloživih sredstava za ove kapitalne projekte do kraja 2020. godine realizirana su sredstva u vrijednosti od 4.189.410 KM. Neutrošena sredstva (1.063.395 KM) su prenesena u 2021. godinu. Tijekom godine nije bio realizacije sredstava na ovim projektima tako da su neutrošena sredstva u cijelosti (1.063.395 KM) prenesena u narednu godinu.

4. Odobreni projekt za kupovinu, adaptaciju i opremanje objekta za smještaj DKP BiH u Crnoj Gori – Podgorica, ukupne vrijednosti 1.500.000 KM, koji je planirano da se realizira u razdoblju 2019. - 2020. godina nije okončan. Raspoloživa sredstva su u cijelosti prenesena u 2022. godinu.

5. Projekt „Rekonstrukcija i opremanje objekta za potrebe DKP BiH u Beču“ ukupne vrijednosti 2.100.000 KM, odobren je u 2020. godini i planirano je da se realizira u razdoblju

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 51/20

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 69/18

2020. – 2022. godina. Značajnije aktivnosti na realizaciji ovog projekta nisu poduzimane. Sredstva su u cijelosti prenesena u narednu godinu.

Rb	Odluka Vijeća ministara BiH	Ukupna vrijednost projekta	Vrijednost prenesenih sredstava u 2021. g	Realizirana sredstva u 2021. g	Neurošena i prenesena sredstva u 2022. g
1.	Izgradnja prve faze multifunkcionalnog atrija u unutarnjem dvorištu	1.050.000	627.587	572.172	55.415
2.	Preseljenje država partnera NATO-a u zgradu "Z" u Bruxellesu	1.628.419	0	0	0
3.	Kupovina, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje objekata za diplomatsko – konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine	5.252.806	1.063.395	0	1.063.395
4.	Kupovina, adaptacija i opremanje objekta za smještaj DKP BiH u Crnoj Gori - Podgorica Pregovarački	1.500.000	1.500.000	0	1.500.000
5.	Rekonstrukcija i opremanje objekta za potrebe DKP BiH u Beču	2.100.000	2.100.000	0	2.100.000
UKUPNO		11.531.225	5.290.982	572.172	4.718.810

Tablica broj 4. Pregled realizacije odobrenih višegodišnjih projekata

Realizacija sredstava odobrenih za višegodišnje kapitalne projekte se, kao i prethodnih godina, ne provodi zadovoljavajućom dinamikom. Pojedini projekti su započeti još 2013. godine. Nepostupanje, odnosno neblagovremeno realiziranje odobrenih sredstava rezultira neracionalnim upravljanjem javnim sredstvima (značajna financijska sredstva su imobilna) kroz daljnje propadanje nezaštićenih objekata, nepotrebno plaćanje troškova zakupa, kao i izostanak osiguranja boljih uvjeta rada za uposlene.

PREPORUKA 9

Potrebno je da Ministarstvo, koje je odlukama Vijeća ministara BiH izravno zaduženo za realizaciju višegodišnjih kapitalnih ulaganja, analizira postojeće stanje, napravi plan aktivnosti te zauzme proaktivan stav za realizaciju raspoloživih sredstava za višegodišnje projekte.

5.2. Pregled prihoda i primitaka

Ukupno ostvareni prihodi i primici po ekonomskim kategorijama, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2021. godine, iskazani su u iznosu od 8.249.008 KM, što je za 2.735.190 KM manje u odnosu na prihode i primitke planirane proračunom.

Značajni prihodi odnose se na: prihode od konzularnih usluga (7.937.394 KM); primitke od prodaje stalnih sredstava (10.867 KM) i neplanirane uplate - ostali prihodi (278.548 KM).

Prihodi od konzularnih usluga (7.937.394 KM): Značajniji prihodi od konzularnih usluga se odnose na prihode od putnih isprava (3.437.495 KM), prihode od viza koje izdaje DKP BiH (1.491.994 KM), prihode od zahtjeva za prestanak državljanstva (645.827 KM), prihode od izjava za odricanje od državljanstva (636.292KM), prihode od knjižica za putovnice (867.860KM). U skladu sa Zakonom o administrativnim pristojbama²⁰, Pravilnikom o cijeni putnih isprava i važećim instrukcijama Ministarstva financija i trezora BiH, Ministarstvo vrši naplatu i evidentiranje naknada, pristojbi i prihoda od pružanja javnih usluga izvršenih putem

²⁰ Službeni glasnik BiH br.: 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/10 i 98/12

DKP mreže BiH i u sjedištu Ministarstva za pojedine usluge iz svog djelokruga djelatnosti. U sjedištu Ministarstva vodi se pomoćna evidenciju naplate i transfera prihoda od konzularnog poslovanja koja sadrži informacije o transferiranim prihodima od usluga konzularnog poslovanja, pored valute zemlje iz koje se vrši transfer, i podatke o naplati i transferu konzularnih prihoda u domaćoj valuti (KM), te zbrojne informacije mjesečno i u obračunskom razdoblju pojedinačno za svaki DKP BiH, kao i ukupno za DKP BiH mrežu.

Međutim, u pomoćnoj evidenciji nema informacije o nastalim troškovima prigodom transfera prihoda od konzularnog poslovanja ili informacija o nepostupanju u skladu sa važećim propisima (razlozi netransferiranja, greške prigodom zatvaranja i transfer na drugi DKP i sl.). Suštinski poboljšana forma pomoćne evidencije bi omogućila prikaz svih bitnih podataka i usporedivost sa podacima iz Glavne knjige te pravovremeno uočavanje eventualnih neslaganja ovih evidencija. To je posebno važno zbog činjenice da na kontu razgraničenih prihoda, osim Ministarstva, knjiženja na potražnoj strani vrši i Ministarstvo financija i trezora BiH na temelju podataka o prispjelim doznakama prihoda prema izvodima Centralne banke BiH. Prema pomoćnoj evidenciji naplate i transfera konzularnih prihoda konstatirali smo da su sa 31.12.2021. godine ukupno naplaćeni prihodi u iznosu od 7.900.556 KM, a transferiran je iznos od 8.189.257 KM. Također postoje situacije gdje nije izvršen transfer konzularnih prihoda u određenim DKP-ovima, od čega značajniji iznos nije transferiran iz DKP BiH u Rijadu (1.005.696 KM) i Tripoliju (23.712 KM). Kod određenih DKP-ova je transferirano više nego što je naplaćeno u 2021. godini, jer je izvršen transfer iz prethodne godine (Bern 557.072 KM, Frankfurt 347.435 KM, Beč 130.468 KM, Ljubljana 101.370 KM).

U skladu s navedenim, još uvijek postoji prostor i potreba za unapređenjem internih kontrola u procesu transfera prihoda od konzularnog poslovanja DKP BiH mreže u dijelu redovitog transferiranja naplaćenih konzularnih prihoda u DKP BiH mreži na Jedinstveni račun trezora BiH. Nadalje, u svezi s točnim iskazivanjem ostvarenih prihoda i prestanka sa praksom plaćanja bankarske provizije i troškova održavanja konzularnog računa iz sredstava konzularnih prihoda na konzularnom računu, Ministarstvo je obavijestilo DKP mrežu BiH da su u svom radu obavezni poštivati Naputak za naplatu i transfer administrativnih pristojbi na temelju obavljenih konzularnih usluga²¹ u kojem je precizirano da troškovi bankarske provizije padaju na teret DKP-a BiH i plaćaju se sa računa DKP-a BiH koji se koristi za redovitu djelatnost. S tim u svezi, DKP BiH, kod kojih su se provizija i drugi bankarski troškovi plaćali sa konzularnog računa, upućeni su da, u suradnji sa poslovnim bankom, precizno dogovore da troškove održavanja konzularnog računa i sve vrste provizija (provizija za transfer konzularnih pristojbi i dr.) se naplaćuju sa redovitim računa DKP-a BiH.

Revizorskim postupcima smo utvrdili da se troškovi održavanja konzularnog računa i provizije (provizija za transfer konzularnih pristojbi i dr.) naplaćuju sa konzularnog računa DKP-a BiH u pojedinačnim slučajevima samo kad banke u skladu sa svojom poslovnom politikom odbijaju da navedene troškove naplaćuju sa drugog računa (ako se sa računa posluje, na istom se naplaćuje i bankarska provizija). U slučajevima gdje banka naplaćuje bankarske usluge sa konzularnog računa DKP-a vrši nadoknadu tih sredstava sa glavnog računa tako da se naplaćena pristojba ne umanjuje, odnosno, sva naplaćena i evidentirana konzularna pristojba se i transferira na JRT.

Ministarstvo je dostavilo Ministarstvu financija i trezora BiH evidenciju naplate i transfera konzularnih pristojbi za razdoblje I.-XII. 2021. godine. Međutim, Ministarstvo financija i trezora BiH nije izvršilo knjigovodstveno zatvaranje konta *191115-Razgraničeni prihodi na temelju*

²¹ Instrukcija –Transfer konzularne pristojbe 09/3-23-16-6-3394-2/15 od 24.02.2015. god, Instrukcija svim DKP-ovima BiH za transfer naplaćenih prihoda od konzularnih usluga, broj 09/3-22-16-1-29838-3/19 od 09.12.2019. god, Instrukcija svim DKP-ovima BiH za transfer naplaćenih prihoda od konzularnih usluga broj 09/3-22-16-1-29838-4/19. od 08.10.2020. god.

naplaćenih konzularnih pristojbi, što se vidi u iskazanom saldu na 31.12.2021. godine u iznosu od 152.047 KM. S obzirom na to da navedena dva ministarstva vrše knjigovodstveno evidentiranje, na kontu 191115 ukazuje se potreba za redovitim usuglašavanjem iskazanih stanja, a posebno na kraju obračunskog razdoblja prije sačinjavanja financijskih izvješća u cilju pouzdanog iskazivanja stanja na kontima Glavne knjige i u financijskim izvješćima. Uvidom u Glavnu knjigu određenih DKP-ova ustanovljeno je da konto 191115 ima negativno i početno i završno stanje. Također, uvidom u promet potražne strane analitičke kartice *191115-Razgraničeni prihodi* uočeno je da Ministarstvo financija i trezora BiH ne unosi, u svim slučajevima, predviđeni opis stavke, osim pozicija koje imaju opis „provizija“. Opis transakcije je predviđen na analitičkim karticama Glavne knjige i omogućava preliminarnu logičku kontrolu vrste evidentiranog prometa.

Tijekom 2021. godine Ministarstvo je konstatiralo probleme prigodom transfera pristojbe s obzirom na to da je od DKP mreže dobilo informacije o povratu transfera konzularne pristojbe sa računa CBBH u Frankfurtu. Naime, uobičajeno je bilo da DKP mreža transfer pristojbe vrši na račun u Frankfurtu koristeći sustav IBAN i SWIFT (SEPA) jer su, u tom slučaju, bankarske provizije za transfer sredstava bile niže. U studenom je više DKP BiH obavijestilo sjedište Ministarstva da im se na račun vratio upućeni transfer pristojbe uz naznaku da je navedeni račun na koji se upućuje transfer blokiran. Ministarstvo je uputilo akt Ministarstvu financija i trezora BiH 19.11.2021. kojim obavještava o problemima sa računom u Frankfurtu te traži instrukciju za transfer pristojbe. Ministarstvo financija i trezora BiH u odgovoru sugerira da se ubuduće ne koriste SEPA transferi nego da se transferi vrše u BiH na Jedinstveni račun trezora što značajno povećava troškove transfera konzularnih pristojbi.

5.3. Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2021. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 73.182.390 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 59.159.159 KM. Značajne stavke bilance stanja odnose se na novčana sredstva (12.620.343 KM), kratkoročne plasmane (1.525.225 KM), kratkoročna razgraničenja (1.234.345 KM), kratkoročne tekuće obveze (981.962 KM), obveze prema uposlenima (914.970 KM) te kratkoročna potraživanja (408.753).

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

5.3.1. Sredstva

Stalna sredstva iskazana su u iznosu od 57.208.984 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.262.521 KM, dok su izvori stalnih sredstava iskazani u iznosu od 57.209.498 KM. Kao i prethodne godine, evidentirana je razlika između iskazanog stanja na ove dvije pozicije (od 541 KM). Bez obzira na to što je iskazano odstupanje manje vrijednosti, neophodno je izvršiti analizu i utvrditi razloge iskazane razlike te potom izvršiti korektivna knjiženja. Ministarstvo raspolaže imovinom, značajne vrijednosti, u DKP BiH koja je stečena na temelju sukcesije imovine bivše SFRJ, a koja je najvećim dijelom uknjižena u poslovne knjige Ministarstva. U prosincu 2021. godini izvršena je komisijska primopredaja objekta u Urugvaju i u tijeku su aktivnosti na uknjiživanju objekta u vlasništvo BiH.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 3.350.063 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1.462.766 KM, a sastoje se od kratkoročnih potraživanja (408.753 KM), kratkoročnih plasmana (1.525.225 KM), financijskih i obračunskih odnosa s drugim jedinicama (184.740 KM) i kratkoročnih razgraničenja (1.234.345 KM). U okviru kratkoročnih potraživanja značajniji iznos evidentiran je na poziciji ostalih potraživanja (393.860 KM) i najvećim dijelom stanje je preneseno iz prethodne godine i odnosi se na sumnjiva i sporna

potraživanja. Ministarstvo je u 2021. godini poduzimalo određene aktivnosti na naplati svojih potraživanja, ali procesi nisu okončani. Stanje iskazano na poziciji kratkoročnih plasmana evidentirano je na temelju danih kredita uposlenim i danih depozita za iznajmljivanje prostora u DKP BiH. Na poziciji depozita kod drugih pravnih osoba evidentiran je iznos od 1.479.356 KM. Analizirajući temelj i strukturu evidentiranog stanja može se konstatirati da se određena vrijednost iskazanog stanja odnosi na depozite dane ranijih godina, koji nisu opravdani i evidentirani su već duži niz godina na teret osobnog zaduženja uposlenog. Na poziciji kratkoročnih razgraničenja evidentirani su razgraničeni prihodi u iznosu od 282.465 KM, razgraničeni rashodi u iznosu 952.027 KM, a ostatak se odnosi na ostala razgraničenja. Značajnija stanja na poziciji kratkoročnih razgraničenja iskazana su na temelju unaprijed plaćene zakupnine prostora i rezidencije u DKP BiH (595.607 KM), razgraničenih prihoda od izvršenih konzularnih usluga u DKP-ovima BiH (152.047 KM) te negativnih tečajnih razlika (136.531 KM). U okviru ove grupe i dalje su prisutna evidentirana potraživanja koja imaju negativan saldo.

Ministarstvo je u 2020. godini nekoliko puta informiralo sve uposlene u DKP BiH o obvezi izmirenja finansijskih obveza prema Ministarstvu, kako prije povratka u sjedište Ministarstva, tako i ranije neizmirenih obveza. Međutim, na razini Ministarstva nisu definirane procedure postupanja u slučaju neizmirenja stvorenih obveza. Uvidom u ugovore o depozitu, koji se zaključuju između korisnika depozita (uposlenog u DKP BiH) i Ministarstva (kojeg zastupa šef DKP BiH) može se konstatirati da isti sadrži podatke o osnovu za prijem depozita, iznos zaprimljenog depozita i definiranu obvezu vraćanja po završenom službovanju, bez da je definiran način osiguranja izvršenja ove obveze.

PREPORUKA 10

Ministarstvo je dužno definirati procedure i način naplate i povrata svojih potraživanja, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.

5.3.2. Obveze

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazana su u iznosu 1.949.661 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 5.846.625 KM. Značajnije smanjenje se odnosi na zatvaranje pozicija tečajnih razlika i na evidentiranje realizacije zaključenih ugovora za čiju realizaciju su sredstva bila rezervirana u proračunu za 2020. godinu. Od navedenog, ukupne kratkoročne obveze iskazane na 31.12.2021. godine odnose se na kratkoročne tekuće obveze (981.962 KM), obveze prema uposlenim (914.970 KM), finansijskih i obračunskih odnosa sa drugim povezanim jedinicama (18.800 KM) i kratkoročna razgraničenja (33.929 KM). Stanje iskazano na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa sa drugim povezanim jedinicama (18.800 KM) je stanje koje je preneseno iz prethodne godine i evidentirano je na projektnom kodu Predstavništva BiH u Kuvajtu. Prema podacima navedenim u izvješću, sredstva potiču od uplate sredstava na humanitarni račun predstavništva koja nisu mogla da se transferiraju zbog nepostojanja adekvatnih procedura za raspodjelu uplaćenih sredstava.

Procesom revizije je utvrđeno (metodom uzorka) da Ministarstvo, i pored činjenice da su bili ispunjeni svi uvjeti za evidentiranje razgraničenja, ista nije evidentiralo u svojim poslovnim knjigama. Točnije, nije izvršeno priznavanje rashoda u izvještajnom razdoblju na koji se i odnosi, na temelju nastanka poslovnog događaja iz 2020. godine. Ministarstvo je, po provedenom postupku javne nabave 28.12.2020. godine, zaključilo ugovor za nabavu sigurnosnih uređaja, bežične i pristupne opreme ukupne vrijednosti 118.770 KM bez PDV-a. U skladu sa odredbama zaključenog ugovora, isporuka mrežne opreme, te instalacija, konfiguracija i implementiranje predmeta nabave izvršena je u veljači 2021. godine. S obzirom na to da Ministarstvo nije

rashode priznalo u momentu nastanka obveze, proračunska sredstva planirana za nabavu mrežne opreme u 2020. godini nisu realizirana, a zbog privremenog financiranja izvršena usluga u 2021. godini je evidentirana na poziciji tekućih izdataka (konto 613924 - izdaci za hardverske i softverske usluge).

PREPORUKA 11

Ministarstvo je dužno, u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH, poštivati modificirano računovodstveno načelo nastanka događaja kojim se rashodi priznaju u momentu nastanka obveze.

5.3.3. Popis sredstava i obveza

Popis imovine i obveza je mjera usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stanjem utvrđenim popisom, koja, između ostalog, treba osigurati vjerodostojnost godišnjih financijskih izvješća. Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2021. godine. Odlukom o popisu sredstava i obveza prema izvorima sredstava i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem na 31.12.2021. godine²² definirana je organizacija i tehnika popisa, način i rokovi popisa i način usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Za provedbu popisa u DKP BiH definirano je da se formira jedno povjerenstvo od tri člana, koje imenuje šef DKP BiH, a čiji zadatak je samo da izvrše popis stanja imovine, obveza, potraživanja, stikera viza i putnih listova, bez obveze da utvrdi je li stvarno stanje usklađeno sa knjigovodstvenim. Za popis u sjedištu Ministarstva, formirana su sljedeća povjerenstva:

- Povjerenstvo za popis zemljišta, građevina, namještaja, automobila, djela likovnih umjetnosti i svih ostalih stalnih sredstava, kao i zaliha materijala u ekonomatu u sjedištu MVP-a BiH, te rashodovanjem stalnih sredstava predloženih za otpis;
- Povjerenstvo za popis informatičke, elektronske i ostale opreme u sjedištu MVP-a BiH, te rashodovanjem stalnih sredstava predloženih za otpis;
- Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza MVP-a BiH;
- Povjerenstvo za popis sredstava stečenih procesom sukcesije, te
- Povjerenstvo za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem stalnih sredstava u DKP mreži.

Za praćenje i koordinaciju rada svih povjerenstava formirano je Središnje popisno povjerenstvo koje je u sjedištu Ministarstva i kojem su dana zaduženja za objedinjavanje svih aktivnosti koje se vežu za popis. Središnje popisno povjerenstvo je, nakon prikupljenih informacija i dokumentacije vezane za popis, u veljači 2022. godine sačinilo izvješće o popisu sredstava i obveza koje je rukovodstvo Ministarstva usvojilo 24.02.2022. godine²³.

Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija Bosne i Hercegovine definiran je postupak popisa imovine, obveza i potraživanja. Nedostaci i nepravilnosti na stanjima iskazanim na bilančnim pozicijama i nedostaci pri popisu sredstava i obveza – uslijed kojih nije moguće potvrditi točnost bilančnih pozicija u dijelu potraživanja, obveza i stalnih sredstava - već su duži niz godina temelj za izražavanje mišljenja s rezervom financijske revizije. Prepoznavši problem, Jedinica unutarnje revizije je obavila unutarnju reviziju u cilju sagledavanja i davanja mišljenja o adekvatnosti i efikasnosti sustava unutarnjih kontrola prigodom upravljanja imovinom i popisom sredstava. Sačinjeno je izvješće 19.5.2021. godine u kojem je dano devet preporuka kroz koje su detaljno

²² Akt broj: 09-02-2-36492121 od 11.11.2021. godine

²³ Odluka broj: 01-16-3-7263/22 od 24.2.2022. godine

detektirani problemi u upravljanju i popisu stalnih sredstava, što je i eksterna revizija u svome radu uočila te smatra da dane preporuke treba u što skorije vrijeme realizirati.

Postupcima revizije, uvidom u dokumentaciju²⁴ i na temelju dobivenih informacija o provedenim aktivnostima, utvrđeni su sljedeći nedostaci i nepravilnosti prigodom popisa sredstava i obveza.

- U izvješćima popisnih povjerenstava, kako Središnjeg tako i pojedinačnih, nije potvrđeno da je stvarno stanje po popisu usuglašeno sa stanjem u poslovnim knjigama Ministarstva, izuzev za stanje novčanih sredstava u blagajni i na računima u DKP BiH.
- Kao i prethodne godine, izvješća popisnih povjerenstava iz pojedinih DKP-ova BiH nisu blagovremeno dostavljena, niti su dostavljena u skladu sa Odlukom o popisu i Naputkom i planom vršenja popisa.
- Izvješća pojedinih DKP-ova (Veleposlanstvo BiH u Teheranu) Središnje popisno povjerenstvo nije prihvatilo, navodeći da, i pored urgencija, izvješća nisu dostavljena u skladu sa propisanim procedurama, tako da u cijelosti nije osigurano generiranje pouzdanih podataka prilikom popisa u Ministarstvu.
- Središnje popisno povjerenstvo je konstatiralo da ne može razmatrati Izvješće Povjerenstva za popis sredstava stečenih procesom sukcesije u cijelosti, jer nije dostavljeno u skladu sa definiranim procedurama.
- U Modul osnovnih sredstava nije izvršen unos stanja sredstava po popisu, tako da nije bilo moguće izvršiti usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja kroz Modul osnovnih sredstava.
- U poslovnim prostorijama pojedinih DKP-ova i u 2021. godini se nalaze sredstva koja su prethodnih godina otpisana i rashodovana, ali nisu uklonjena.
- Povjerenstva su konstatirala da pojedina sredstva nemaju inventurne brojeve ili imaju pogrešne brojeve.
- I dalje, u okviru pojedinih grupa konta novčanih sredstava, iskazana stanja nisu u skladu sa računovodstvenim standardima. Kao razlog za uočene nepravilnosti u danim obrazloženjima navode se greške u knjiženju, ali te greške su u značajnoj mjeri iz prethodnih godine i utječu na točnost iskazanih stanja.
- Po usvajanja izvješća o popisu nisu blagovremeno izvršena sva odgovarajuća knjiženja.

Popis stalnih sredstava: Prema sadržaju izvješća Središnjeg popisnog povjerenstva, u dijelu koji se odnosi na popis stalnih sredstava, u okviru tabličnog pregleda, navedeni su podaci o ukupnom knjigovodstvenom stanju stalnih sredstava na 31.12.2021. godine po opisu stalnih sredstava (zemljište, građevine, oprema, sredstva u obliku prava i sredstva u pripremi) u iznosu od 80.878.976 KM, koji su prezentirani i u Bilanci stanja. Međutim, u predmetnom izvješću nije navedeno utvrđeno stanje stalnih sredstava po popisu. Imajući u vidu činjenicu da se popis sredstava obavljao na više lokacija, te da se u pojedinačnim izvješćima navode samo podaci po obavljenom naturalnom popisu, odnosno usklađenost podataka po popisu sa inventurnim listama osnovnih sredstava, nismo u mogućnosti potvrditi da je stvarno i knjigovodstveno stanje sredstava na 31.12. tekuće godine usuglašeno. Ključno je što u pojedinačnim i u izvješću Središnjeg popisnog povjerenstva nije izveden zaključak da je stvarno i knjigovodstveno stanje sredstava i obveza na 31.12. tekuće godine usuglašeno. Također, nisu konstatirani iznosi ukupne nabavne vrijednosti, ispravke vrijednosti i sadašnje vrijednosti stalnih sredstava sa stanjem na 31.12.2021. godine. Ove informacije su temelj za provjeru i potvrdu točnosti bilančnih pozicija sredstava i obveza.

²⁴ Ured za reviziju nije prisustvovao popisu tako da se svi navodi temelje na analizi dostavljene dokumentacije nakon obavljenog popisa u Ministarstvu

Izvešće Središnjeg popisnog povjerenstva ni u 2021. godini ne sadrži podatke o stanju stalnih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi na 31.12., stanju utvrđenom popisom te utvrđene viškove i manjkove po grupama konta.

Središnje popisno povjerenstvo je u svom izvješću pojedinačno obradilo dostavljene elaborate o popisu Povjerenstva za popis stalnih sredstava, zemljišta, građevina, automobila, dijela likovnih umjetnosti i svih ostalih stalnih sredstava, kao i zaliha materijala u ekonomatu u sjedištu Ministarstva i Povjerenstva za

usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem stalnih sredstava u DKP BiH. Prihvativši činjenice navedene u ovim izvješćima Središnje popisno povjerenstvo konstatiralo je sljedeće nepravilnosti i nedostatke: nepostojanje inventurnih brojeva na pojedinim sredstvima, neevidentirana pojedina sredstva na popisnim listama, isti inventurni broj evidentiran na više različitih komada namještaja, jedan inventurni broj dodijeljen prilikom evidencije namještaja 2020/2021. za više komada namještaja, povjerenstvo ni ove godine nije moglo utvrditi gdje se nalazi dio stalnih sredstava dopremljenih iz Beča, a koja su u poslovne knjige sjedišta Ministarstva evidentirana na temelju Odluke o preknjižavanju stalnih sredstava iz Veleposlanstva BiH u Beču u sjedište Ministarstva²⁵, da nije evidentiran inventar - srebrnina u poslovnim knjigama Ministarstva koji je BiH dobila sukcesijom imovine bivše SFRJ, a koji se nalazi u arhivu Ministarstva, za pojedine utvrđene manjkove sredstava nisu dana nikakva obrazloženja, niti je pokretan postupak ispitivanja nastalog manjka i dr.

Sagledavši činjenična stanja, Središnje popisno povjerenstvo je dalo prijedlog za postupanje po svakoj utvrđenoj činjenici, za svaku lokaciju. Revizijom je, između ostalog, utvrđeno da se određeni nedostaci ponavljaju kroz godine, ali i da se na razini Ministarstva ne poduzimaju značajnije i konkretnije aktivnosti na rješavanju ranije uočenih slabosti.

PREPORUKA 12

Ministarstvo treba unaprijediti sadržaj izvješća pojedinačnih povjerenstava za popis stalnih sredstava i sadržaj izvješća Središnjeg popisnog povjerenstva u smislu navođenja podataka utvrđenih popisom i izvođenja zaključka o usklađenosti ili neusklađenosti stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava sa stanjem na 31.12. tekuće godine.

Modul stalnih sredstava: Ministarstvo zaključno sa 31.12.2021. godine nije izvršilo učitavanje rezultata popisa u modul stalnih sredstava (kroz „Obračun inventure“). Točnije, uvidom u pomoćne evidencije stalnih sredstava može se konstatirati da nije izvršen unos stanja sredstava po obavljenom popisu, čime nismo u mogućnosti da damo potvrdu o izvršenom usklađivanju stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Ministarstva. Također, Ministarstvo nije, u vrijeme obavljanja završne revizije, izvršilo učitavanje inventure u Modul stalnih sredstava.

Ministarstvo nije izvršilo učitavanja rezultata popisa u modul stalnih sredstava kroz „Obračun inventure“ na 31.12.2020. godine.

Prema dobivenim informacijama od uposlenih u Ministarstvu, institucija ima ograničenja u smislu korištenja Modula stalnih sredstava, navodeći da Modul osnovnih sredstava (od samog početka) nije prilagođen potrebama Ministarstva. Naime, sva knjiženja prema

inventurnim listama u sjedištu Ministarstva se urade ručno do 31.12, a sva knjiženja iz DKP BiH mreže naredni mjesec kad se dostavi dokumentacija. Tehnički gledano, popisne liste iz

²⁵ Broj: 01-INT-482-46/18 od 15.03.2018. godine

DKP BiH mreže predstavljaju jednu zasebnu lokaciju za modul stalnih sredstava, a sjedište Ministarstva drugu zasebnu lokaciju, a obračun inventure kroz modul stalnih sredstava je predviđen samo za jednu lokaciju. Organizacijska specifičnost Ministarstva, zatim različito vrijeme dostavljanja popisnih listi te razlike u ažurnosti knjiženja ograničavaju mogućnost da se inventura učitava u modul stalnih sredstava putem „Obračuna inventure“. Učitavanjem obračuna inventure samo za sjedište dovodi u rizik da tehnički budu zaključana sva knjiženja za to razdoblje, bez da se izvrši obračun inventure za DKP BiH. Ponovo navodimo da je Modul stalnih sredstava obvezna pomoćna knjiga stalnih sredstava koja osigurava da se komparacijom podataka pomoćne i Glavne knjige pouzdano iskažu vrijednosti pozicije stalnih sredstava u okviru bilance stanja.

PREPORUKA 13

Ministarstvo je dužno da, do uspostavljanja pune funkcionalnosti Modula stalnih sredstava kao obvezne pomoćne evidencije za stalna sredstva, izvrši usklađivanje stvarnog stanja koje je utvrđeno popisom i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava u svojoj Glavnoj knjizi.

Imenovano Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza Ministarstva sačinilo je izvješće u tri dijela (popis novčanih sredstava, popis stikera viza i putnih listova i popis potraživanja i obveza) koji je dostavljen i prihvaćen od strane Središnjeg popisnog povjerenstva.

Popis novčanih sredstava: Popisno povjerenstvo je zaključilo da je usklađeno stvarno i knjigovodstveno stanje novčanih sredstava na računima i blagajnama u DKP BiH, a koja su iskazana u valutama u kojima se vode računi i u KM. Popisno povjerenstvo je navelo da popis novčanih sredstava na 31.12.2021. godine sadrži stanja novčanih sredstava na centralnom računu u Münchenu i računima u 56 diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH. Novčana sredstva su prikazana na redovnim i konzularnim računima te blagajne u konvertibilnim i lokalnim valutama zemlje prijema, a koja su preračunata u KM prema srednjem tečaju CB na 31.12.2021. godine. Konstatirano stanje novčanih sredstava u Ministarstvu na 31.12.2021. godine je 12.240.349 KM, od čega je 2.386.843 KM evidentirano na Centralnom računu Ministarstva u Münchenu, a 9.853.506 KM na računima i u blagajnama u DKP BiH.

Analizirajući izvješće popisnog povjerenstva možemo konstatirati da su i dalje u pojedinim DKP BiH stanja na žiro-računima iskazana na potražnoj strani, a ista u značajnoj mjeri datiraju iz ranijeg razdoblja. Točnije, u 2021. godini konstatirano je da je pogrešno knjiženje izvršeno u Veleposlanstvu u Bernu, te je iznos od 61.887 KM evidentiran potražno na žiro-računu. Također, i dalje je prisutno evidentiranje tečajnih razlika na kontu žiro-račun – MVP. Povjerenstvo je konstatiralo da su na kontu žiro-račun – MVP u Veleposlanstvu BiH Rijad KM (149.019 KM) evidentirane tečajne razlike nastale u razdoblju od 2014.-2021. godine, kao i u Veleposlanstvo BiH Teheran KM (56.265 KM), dok je Misija BiH u Ženevi KM (1.011 KM) evidentirala tečajnu razliku nastalu prigodom transfera dotacija tijekom 2021. godine te predložila da se navedene tečajne razlike dokumentiraju i u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH evidentiraju na odgovarajući konto tečajnih razlika. Također, popisno povjerenstvo je konstatiralo da se u pojedinim DKP-ovima BiH na kontima novčanih sredstava, na temelju naplate konzularnih pristojbi, evidentirana značajna sredstva koja zaključno sa 31.12.2021. godine nisu transferirana na Jedinstveni račun trezora (DKP u Rijadu – 1.143.898 KM, DKP u Bernu – 237.145 KM i dr.).

Sagledavajući provedeni sustav popisa možemo konstatirati da su popisna povjerenstva imenovana u DKP BiH dostavljala samo podatke o stanju na računima i u blagajni na 31.12.2021. godine, dok je Popisno povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza u Ministarstvu i DKP vršilo usklađivanje stanja po popisu i stanja iskazanog u poslovnim knjigama Ministarstva. Imajući u vidu činjenicu da su određene neusklađenosti posljedica knjiženja iz ranijeg razdoblja i da nisu riješene u tekućoj godini, popisno povjerenstvo je samo ponovilo ranije dane konstatacije. Uvidom u sačinjeno izvješće o popisu i iskazana salda u Glavnoj knjizi Ministarstva možemo konstatirati da popisno povjerenstvo u izvješću nije dalo obrazloženja stanja iskazanih na kontu 1111118 – žiro-račun gotovinskih transakcija (7.064 KM) i kontu 111313 – blagajna bonova za gorivo (2.186 KM).

PREPORUKA 14

Ministarstvo je dužno izvršiti analizu pogrešno iskazanih stanja na kontima novčanih sredstava i u skladu sa tim izvršiti adekvatna korektivna knjiženja.

Popis stikera viza i putnih isprava: U izvješću Središnjeg popisnog povjerenstva, kao i u izvješću Povjerenstva za popis novčanih sredstava konstatirano je samo stanje, u Ministarstvu i DKP BiH, bjanko stikera viza, putnih listova, kao i specimeni putnih listova na 31.12.2021. godine, bez da je konstatirano odgovara li stanje utvrđeno popisom stanju po zaduženjima. Iz prezentiranog izvješća ne može se utvrditi koliko je u tekućoj godini bilo ukupno raspoloživo bjanko stikera viza, putnih listova, kao i specimeni putnih listova, koliko je iskorišteno tijekom godine i koliko bi trebalo da bude na raspolaganju na 31.12. tekuće godine, te odgovara li broj po popisu tom stanju. Procesom revizije utvrđeno je kako DKP BiH ne postupaju jednoobrazno prigodom prezentiranja podataka o stanju bjanko stikera viza i putnih listova, čime se otežava generiranje dostavljenih podataka.

PREPORUKA 15

U cilju pouzdanijeg praćenja i kontrole nad izdavanjem stikera viza i putnih isprava potrebno je unaprijediti sustav izvješćivanja i prezentiranja podataka o raspoloživom stanju ovih dokumenata. Popisno povjerenstvo je dužno konstatirati odgovara li stvarno stanje stanju po zaduženjima.

Popis potraživanja: Prema prezentiranim podacima, potraživanja u Ministarstvu su evidentirana u ukupnom iznosu od 3.353.063 KM. Procesom revizije uočeno je da je Ministarstvo poduzimalo određene aktivnosti na rješavanju utvrđenih nedostataka, koji se ponavljaju kroz godine, a koji se odnose na točnost i osnovanost iskazanih stanja na određenim pozicijama u financijskim izvješćima. Međutim, pokrenute aktivnosti nisu okončane zaključno sa tekućom godinom, tako da su prigodom popisa opet konstatirane nepravilnosti i nedostaci i to:

- U pojedinim DKP-ovima BiH konstatirano je da i dalje ima pogrešno iskazanih salda na kontima potraživanja, što u konačnici dovodi do toga da podaci generirani na razini Ministarstva ne prezentiraju stvarno stanje potraživanja.
- Na poziciji akontacije za službeno putovanje i dalje su evidentirane isplaćene, a neopravdane akontacije iz ranijeg razdoblja (čak od 2002. godine), ali povjerenstvo nije moglo utvrditi temelj za evidentirano knjiženje, navodeći da je financijska dokumentacija djelomično i uništena.
- Povjerenstvo je konstatiralo da je potrebno izvršiti detaljnu analizu osnovanosti iskazanog stanja na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja, pritom navodeći da je

potrebno pokrenuti postupak utvrđivanja osnovanosti i odgovornosti za iskazano stanje sumnjivih i spornih potraživanja evidentirano u Veleposlanstvu BiH u Teheranu (22.031 KM), s obzirom na to da se radi o navodnom otuđenju sredstava iz blagajne ovog DKP-a, kao i da se pokrene postupak rješavanja stanja evidentiranih na ovoj poziciji, a koji se vodi na osobi koja je preminula.

- Povjerenstvo je dalo preporuku da se izvrši detaljna analiza, uvidom u originalnu dokumentaciju i pouzdano utvrdi opravdanost stanja iskazanih na temelju potraživanja od uposlenih u DKP BiH (293.325 KM), položenih depozita za stanove i rezidencije uposlenih u DKP BiH (1.479.356 KM), evidentiranih razgraničenih rashoda (950.403 KM) i dr. te da se na temelju utvrđenog stanja izvrše potrebne knjigovodstvene korekcije.
- Stanje iskazano na poziciji razgraničene tečajne razlike (136.248 KM) povjerenstvo je konstatiralo da je potrebno, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, isknjižiti iz bilančne evidencije.
- Analizirajući stanje na poziciji razgraničenih prihoda na temelju naplaćenih konzularnih pristojbi u DKP BiH (152.048 KM) povjerenstvo je utvrdilo da je izvršeno pogrešno knjiženje na Veleposlanstvu BiH u Berlinu u iznosu od KM 649.126,29 (potražno) i dana je preporuka da se u narednom razdoblju izvrši analiza svih naplaćenih i transferiranih konzularnih pristojbi kako u valuti isplate tako i valuti KM, te da se u koordinaciji sa Ministarstvom financija i trezora BiH izvrše ispravke odgovarajućih knjiženja, pritom navodeći da je greška nastala pri zatvaranju stanja u Ministarstvu financija i trezora i dr.

Imajući u vidu sve činjenice konstatirane u izvješću popisnog povjerenstva, odnosno nepouzdanost u potvrđivanju usklađenosti stvarnog stanja potraživanja s iskazanim knjigovodstvenim stanjem i dalje ostaje pitanje točnosti predmetnih pozicija iskazanih u financijskim izvješćima.

Također, revizijom je utvrđeno da su u izvješću o popisu potraživanja prezentirani podaci odvojeno za sjedište Ministarstva i za DKP BiH, bez da je dano obrazloženje i analiza iskazanog stanja ukupno po svakoj analitičkoj poziciji.

PREPORUKA 16

Prigodom sačinjavanja izvješća o popisu potrebno je vršiti analizu ukupnog stanja, na razini institucije, iskazanog po svakoj bilančnoj poziciji, a sve u cilju jasnog, preciznog i točnog potvrđivanja činjeničnog stanja.

Potraživanja od uposlenika: Provedenom revizijom utvrđeno je kako Ministarstvo ponovno nije raščistilo i riješilo pitanje financijskih potraživanja od uposlenih. Nadalje, analizirajući uzroke i razloge dugogodišnjih potraživanja od uposlenih, utvrdili smo da se uglavnom radi o izvršenim nabavama bez prethodne suglasnosti sjedišta Ministarstva i drugim nepoštivanjima internih pravila i procedura (troškovi reprezentacije i slično). Ured za reviziju je mišljenja kako su ovakve financijske aktivnosti nedopustive i ukazuju na određene slabosti u sustavu unutarnjih kontrola. U razgovoru sa predstavnicima Ministarstva smo saznali da se ovdje dijelom radi i o uposlenicima (diplomatskom osoblju koje imenuje Predsjedništvo) koji jednostavno nisu poštivali interna pravila i procedure operativnog poslovanja DKP mreže.

PREPORUKA 17

Potrebno je izvršiti detaljnu analizu svih potraživanja od uposlenih (sadašnjih i bivših), utvrditi opravdanost takvih potraživanja te poduzeti konkretne mjere u cilju naplate istih. Nadalje, trebalo bi kreirati takav sustav koji bi preventivno spriječio i onemogućio ovakve pojave ubuduće.

Popis obveza: Za popis obveza sačinjena su posebna izvješća o popisu, za sjedište Ministarstva i DKP mrežu BiH u čijem privitku su tablični pregledi obveza. Uvidom u sačinjeno izvješće može se konstatirati da je izvršeno kratko i šturo tekstualno obrazloženje iskazanih stanja po četveroznamenkastim kontima. Popisom nisu konstatirana stanja na analitičkim pozicijama obveza, niti su iskazana ukupno stanja po kontima na razini institucije. Popis obveza za sjedište i DKP mrežu Ministarstva je sastavljen u formi tablice koja ne sadrži podatke o knjigovodstvenim ispravama na temelju kojih su iste evidentirane. Imajući u vidu činjenicu da je popisno povjerenstvo konstatiralo na određenim pozicijama obveza dugovna stanja, što nije u skladu sa prirodom konta, isto dovodi do stvaranja iskrivljene slike ukupnog stanja sredstava na kontu, odnosno stanje obveza iskazano na razini Ministarstva nije točno. Na temelju navedenog možemo konstatirati da ponovo nije u potpunosti postignuta osnovna svrha popisa, a to je utvrđivanje stvarnog stanja obveza sa iskazanim knjigovodstvenim stanjem.

Kako bi se riješio dugogodišnji problem postojećih salda i osnovanosti knjiženja na određenim kontima Središnje popisno povjerenstvo je dalo preporuke radnji koje je potrebno poduzeti i realizirati najkasnije do 30.9.2022. godine, a kako bi se stanje novčanih sredstava potraživanja i obveza na 31.12.2022. godine svelo na realno, bez neriješenih stanja iz prethodnih godina.

PREPORUKA 18

Potrebno je, prigodom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštovanje računovodstvenih pravila i načela kako bi iskazana salda na bilančnim pozicijama bila točna i odražavala stvarno stanje.

6. UPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽIRANIH OSOBA

Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu, Ministarstvu je odobreno 520 uposlenih. Prema informacijama iz Odsjeka za pravne i kadrovske poslove, na 31.12.2021. Ministarstvo je imalo 491 uposlenu osobu, od kojih 224 u sjedištu, a 246 u DKP mreži. Zbog čestih fluktuacija uposlenih, uočena su određena odstupanja u broju uposlenih u odnosu na evidencije kojima raspolaže Odsjek za financije.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta sistematizirano je ukupno 658 radnih mjesta od čega su 288 radna mjesta sistematizirana u sjedištu, a 370 radnih mjesta u DKP mreži. Putem ugovora o djelu, u Ministarstvu je angažirano 30 osoba.

PREPORUKA 19

Zbog velike fluktuacije uposlenih potrebno je osigurati ažurno vođenje evidencija kako bi se stvorili uvjeti da Ministarstvo u bilo kojem trenutku raspolaže informacijom o točnom broju uposlenih sa statusom svake uposlene osobe.

Prijem u stalni radni odnos: U 2021. godini u Ministarstvu je radni odnos na neodređeno radno vrijeme putem javnog natječaja zasnovalo devet državnih službenika. Prijem istih je

izvršen na temelju članka 21. Zakona o državnoj službi BiH. Agencija za državnu službu je donijela rješenja o postavljenju. Veći dio gore navedenog broja uposlenih je u prethodnom razdoblju bio angažiran u Ministarstvu temeljem ugovora o djelu ili ugovora na određeno radno vrijeme.

Postupcima revizije smo uočili da je za dva državna službenika prijem na neodređeno vrijeme izvršen nakon godinu dana od dana raspisivanja javnog oglasa za radna mjesta Viši stručni suradnik za pisarnu i Viši stručni suradnik za arhiv i dokumentaciju (oglas raspisan u 10. mjesecu 2020. godine, a rješenje o postavljenju doneseno 01.09.2021. godine za jednog državnog službenika, odnosno 04.10. 2021. godine za drugog državnog službenika). Prema dobivenom obrazloženju, razlog navedenog prijema godinu dana od dana raspisivanja javnog natječaja jeste prolazak sigurnosnih provjera koje vrši Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, a u skladu s odredbama Zakona o zaštiti tajnih podataka. Napominjemo kako sigurnosne provjere u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka prema članku 30, traju 90 dana, odnosno 120 dana u specijalnim slučajevima što ovom prigodom očito nije ispoštovano.

Kandidati s rang-liste uspješnih kandidata bili su predmet sigurnosnih provjera prije okončanja postupka izbora najuspješnijeg kandidata. Po predmetnom natječaju, jedan od uvjeta za postavljenje navedenih državnih službenika su potrebne tri godine radnog iskustva što su uposleni na tim pozicijama dokazali potvrdama koje im je izdalo samo Ministarstvo. Priloženim potvrdama o radnom iskustvu dokumentirano je da je jedna osoba bila uposlena po ugovoru o djelu na poslovima visoke stručne spreme i ostvarila tri godine, šest mjeseci i 14 dana radnog iskustva – dakle, kompletno radno iskustvo stekla u Ministarstvu u kojem je naposljetku i uposlena. Druga je osoba, osim obavljenog pripravničkog staža van sjedišta Ministarstva (u Veleposlanstvu Libije u BiH) priložila i potvrdu Ministarstva kojom dokazuje da je ostvarila dvije godine, osam mjeseci i 24 dana na poslovima visoke stručne spreme kombinacijom ugovora o djelu i ugovora o radu na određeno radno vrijeme. Također smo uočili da su dvije osobe iz Ureda ministricе i jedna osoba iz Ureda zamjenika ministra bile uposlene po ugovoru o radu u 2020. godini na radnim mjestima savjetnika i tehničkog tajnika u Uredu ministricе te tehničkog tajnika u Uredu zamjenika ministra, da bi, putem javnog natječaja, zasnovale radni odnos na neodređeno radno vrijeme sa statusom državnih službenika.

Upošljavanje na određeno radno vrijeme: Prema informacijama iz Ministarstva, radni odnos na određeno vrijeme zasnovale su 33 osobe od kojih je 12 pripravnika. Za prijem pripravnika u radni odnos raspisan je javni natječaj te su, po njegovom okončanju i izboru najuspješnijih kandidata, zaključeni ugovori o radu na razdoblje od po godinu dana. Preostali ugovori o radu zaključeni su za četiri savjetnika u Uredu ministricе (do isteka mandata ministricе), jednog tehničkog tajnika u Uredu zamjenika ministra (također se vremensko razdoblje ugovora veže za mandat zamjenika), tri veleposlanika i jednog generalnog konzula koji su imenovani odlukom Predsjedništva, jednog državnog službenika za što je raspisan javni oglas do povratka odsutnog djelatnika s porodičnog odsustva, te 11 uposlenika. Za uposlenike su zaključeni ugovori o radu i isti su produžavani na razdoblje od po tri mjeseca (s prekidima od par dana između ugovora) bez raspisivanja javnog oglasa.

Revizijskim postupcima smo utvrdili da je većina uposlenih bila angažirana i u 2020. godini te da se njihov angažman na duže vremensko razdoblje svakako ne može smatrati privremenim karakterom. Ministarstvo je, uz prethodno dobiveno mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH, 12.04.2022. godine uputilo zahtjev Vijeću ministara BiH za davanje suglasnosti za zadržavanje devet radnih mjesta uposlenika.

PREPORUKA 20

Ministarstvo je dužno angažman osoba putem ugovora o radu na određeno vrijeme provoditi u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH, rukovodeći se načelima zakonitosti i transparentnosti.

Obavljanje poslova drugog radnog mjesta: Tijekom 2021. godine, 14 osoba je obavljalo poslove drugog radnog mjesta u sjedištu Ministarstva i 15 osoba u DKP mreži - većinom poslove otpravnika poslova. Revizijskim postupcima smo uočili da se određen broj obavljanja poslova drugog radnog mjesta u sjedištu odnosi na vrlo značajna i rukovodeća radna mjesta poput pomoćnika ministra, tajnika Ministarstva i sl. Osobe koje su obavljale poslove drugog radnog mjesta na značajnim pozicijama iste su obavljale na temelju odluke o prijenosu ovlaštenja. U obrazloženju navedene odluke, kao temelj za navedeno postupanje navodi se članak 61. stavak 1. i 2. Zakona o upravi²⁶ i članak 13. Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva vanjskih poslova²⁷.

Tijekom 2021. godine 11 osoba je obavljalo poslove na temelju Odluke o prijenosu ovlaštenja od kojih je za šest osoba izvršeno vertikalno pomjeranje, odnosno na poslove radnog mjesta višeg ranga, a za pet osoba horizontalno pomjeranje, tj. na poslove radnog mjesta istog ranga. Tako je npr. po vertikalnom pomjeranju šef odsjeka-ministar savjetnik u Odsjeku za mir i sigurnost ovlašten da obavlja poslove iz nadležnosti tajnika u Ministarstvu (navedena osoba koja je obavljala poslove tajnika u međuvremenu je imenovana na poziciju veleposlanika u Norveškoj, a poslove tajnika je nastavila obavljati druga osoba u 2022. godini također po ovlaštenju). Nadalje, šef Odsjeka-ministar savjetnik u Odsjeku za Sjevernu i Južnu Ameriku, Australiju, Japan i Oceaniju u Sektoru za bilateralne odnose je po ovlaštenju obavljao poslove pomoćnika ministra u Sektoru za bilateralne odnose, zatim šef odsjeka - ministra savjetnika u Odsjeku za EU također po ovlaštenju ministrice obavlja poslove pomoćnika ministra u Sektoru za multilateralne poslove. Za navedena postupanja ministrica je donijela odluke o prijenosu ovlaštenja i iste traju sve do izbora osobe za konkretno upražnjeno radno mjesto u skladu sa zakonskim propisima (a za koje još uvijek nije raspisan javni natječaj). Uvidom o dokumentaciju utvrdili smo da su pojedina rješenja o prijenosu ovlaštenja donesena još u 2019., 2020., 2021. i čak nastavljana u 2022. godini.

Isplata naknade za obavljanje poslova drugog radnog mjesta u sjedištu se vršila putem isplate novčane nagrade-stimulacije budući da je Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu državnih službenika za obavljanje poslova drugog radnog mjesta u institucijama BiH iz lipnja 2009. godine definirano da se naknada za privremeno obavljanje poslova drugog državnog službenika može odobriti samo u slučaju kada je raspisan natječaj za popunjavanje konkretnog radnog mjesta i pribavljena suglasnost Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine. Naknada državnom službeniku koji privremeno obavlja poslove drugog državnog službenika, za konkretno nepopunjeno radno mjesto, može se isplaćivati najduže tri mjeseca. Izuzetno, naknada se može isplaćivati i duže od tri mjeseca ako se radi o obavljanju poslova drugog radnog mjesta, kao privremena zamjena državnog službenika zbog bolovanja ili porodičnog odsustva, u skladu sa zakonom. U Ministarstvu obavljanje poslova drugih radnih mjesta traje duže vremensko razdoblje (pored upitnog pravnog utemeljenja) te smatramo kako isto utječe na uspostavljanje kvalitetnog sustava unutarnjih kontrola kao i osiguranje

²⁶ koji definira da: „Organom uprave rukovodi rukovoditelj. Rukovoditelj organa uprave predstavlja organ uprave, organizira i osigurava zakonito i efikasno obavljanje poslova, donosi propise i izdaje druge akte za koje je ovlašten i poduzima druge mjere iz nadležnosti organa uprave, te odlučuje u skladu sa zakonom o pravima, obvezama i odgovornostima državnih službenika i uposlenika u vršenju službe“

²⁷ prema kojem pomoćnici ministra i rukovoditelji ostalih osnovnih organizacijskih jedinica organiziraju rad tako da se isti nesmetano odvija i u slučaju njihove odsutnosti. Navedeni članak također definira da u slučaju privremene odsutnosti rukovoditelja osnovne organizacijske jedinice zamjenjuje ga osoba koju odredi ministar u suradnji sa zamjenikom ministra i tajnikom

kontinuiteta u poslovima Ministarstva. Navedeno također može imati za posljedicu obavljanje poslova u smanjenom kapacitetu te upitnosti mogućnosti obavljanja dva radna zadatka. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta treba i može se eventualno koristiti u iznimnim/specifičnim slučajevima i za vrlo kratko vremensko razdoblje, pogotovo imajući u vidu da se radi o vrlo važnim pozicijama u Ministarstvu. Prema dostupnim informacijama, Ministarstvo je tek 12.04.2022. godine tražilo mišljenje od Ministarstva financija i trezora BiH, a vezano za znavljanje radnih mjesta rukovodećih državnih službenika: tajnika ministarstva i dva pomoćnika ministra u Sektoru za bilateralne odnose i Sektoru za multilateralne odnose. Sve navedeno ukazuje na to da Ministarstvo nije pravovremeno poduzimalo aktivnosti po pitanju raspisivanja javnih natječaja za popunjavanje navedenih radnih mjesta, stoga ovakav način kadrovskog popunjavanja smatramo neprihvatljivom praksom posebno na duže vremensko razdoblje.

PREPORUKA 21

Ministarstvo je obvezno upražnjene pozicije, posebice rukovodećih državnih službenika, popuniti u skladu sa zakonskom legislativom koja regulira proces upošljavanja.

Odsustvo iz državne službe - neplaćeno odsustvo: Pravo na neplaćeno odsustvo regulirano je Odlukom o uvjetima za korištenje prava na neplaćeno odsustvo i na rad sa skraćenim radnim vremenom²⁸. U 2021. godini na neplaćenom odsustvu evidentirano je 12 uposlenih (broj bez osoba koje su na neplaćenom odsustvu radi školovanja). Razlozi neplaćenog odsustva su imenovanja na pozicije savjetnika članova Predsjedništva, imenovanja na funkcije veleposlanika, obavljanje poslova u drugim organima vlasti i sl.

U 2021. godini rukovodeći državni službenik - pomoćnik ministra u Sektoru za multilateralne odnose je, prije odlaska na imenovanu funkciju (odlukom Predsjedništva BiH imenovan za veleposlanika BiH u Kraljevini Nizozemskoj) interno premješten (temeljem osobnog zahtjeva) na niže radno mjesto šefa Odsjeka-ministra savjetnika u Odsjeku za ekonomsku multilateralu uz mišljenje Agencije za državnu službu BiH. Člankom (3) Odluke o uvjetima za korištenje prava na neplaćeno odsustvo i na rad sa skraćenim radnim vremenom pravo na neplaćeno odsustvo po sili zakona nastupa u slučaju kada je državnom službeniku, koji nije rukovodeći državni službenik, potvrđena kandidatura za javnu funkciju na koju se bira izravno ili neizravno u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu vlasti ili je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu vlasti na bilo kojoj razini u BiH. Posljedica navedenog internog premještanja s više na nižu poziciju je stvaranje uvjeta za korištenje statusa neplaćenog odsustva, odnosno prava na povratak uposlenog u matičnu instituciju poslije isteka mandata. Navedenom odlukom također je definirano ograničenje prema kojem rukovodeći državni službenik ne može koristiti pravo na neplaćeno odsustvo po navedenom osnovu, što jasno ukazuje na motiv internog premještanja s rukovodećeg na niže radno mjesto.

Prelazak uposlenika u državne službenike: U 2021. godini dva uposlenika koja su prethodno bila u radnom odnosu na neodređeno u Ministarstvu su putem javnog natječaja uposleni sa statusom državnih službenika. Jedan od njih je po ovlaštenju obavljao poslove višeg stručnog suradnika za pisarnicu u Odsjeku za opće poslove, arhiv i dokumentaciju u Sektoru za opće poslove, počevši od 01.01.2020. godine do donošenja odluke o prestanku ovlaštenja. Od 03.02.2021. godine ima status državnog službenika i raspoređen je na radno mjesto I. tajnik u Odsjeku za imunitete i privilegije u Odjelu za diplomatski protokol. Drugi državni službenik je potrebno radno iskustvo dokazao potvrdom o obavljanju poslova visoke stručne spreme u

²⁸ Odluka VM broj 85/13 od 25.04.2013. godine

Ministarstvu. Imajući u vidu navedeno, dovodimo u pitanje mogućnost efikasnog istovremenog obavljanja poslova na dva radna mjesta te način vođenja evidencija o obavljanju istih.

Umirovljenje državnih službenika i zaposlenika: Prema Zakonu o radu u institucijama BiH i Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH, radni odnos prestaje kada uposlenik navrši 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja ili 40 godina staža osiguranja, neovisno o godinama života – danom donošenja rješenja. Prema raspoloživim podacima utvrdili smo da je određeni broj imenovanih osoba (ministrica i određeni broj veleposlanika) i dalje u radnom odnosu, iako su stekli gore navedene uvjete za odlazak u mirovinu.

Prestanak radnog odnosa: Radni odnos je sa 31.12.2021. godine prestao za 22 osobe. Razlozi prestanka u sjedištu su odlasci u mirovinu, prekid radnog odnosa radi smrti uposlenog i sporazumni prekidi radnog odnosa. Prestanak radnog odnosa u DKP-u se odnosi na šefove DKP-ova na temelju odluka Predsjedništva BiH.

Suspenzije: Za jednu osobu uposlenu u Misiji BiH pri EU u Bruxellesu je doneseno Rješenje o suspenziji 11.10.2021. godine kojim je određeno da uposlena osoba prima puni iznos plaće do okončanja kaznenog postupka.

Ugovori o djelu: Izdaci na temelju ugovora o djelu u 2021. godini su realizirani u neto iznosu od 239.371 KM. U odnosu na 2020. godinu navedeni izdaci su veći za 108.929 KM, što je, između ostalog, posljedica većeg broja angažmana za 11 osoba u odnosu na prethodnu. U tijeku godine putem ugovora o djelu bilo je angažirano ukupno 30 izvršitelja. Odobrena sredstva za ugovore o djelu za 2021. godinu iznosila su 80.000 KM te su dodatna sredstva u iznosu od 170.000 KM osigurana kroz prestrukturiranje, a izdaci po ovom temelju isplaćeni su na mjesečnoj razini u rasponu od 1.000 - 2.000KM.

Uvidom u određeni broj ugovora utvrdili smo da su zaključeni za poslove koji većim dijelom, prema opisu poslova, odgovaraju sistematiziranim radnim mjestima. Ugovori se zaključuju na razdoblje od po mjesec dana ili na razdoblje od po tri mjeseca, ali se isti obnavljaju po isteku te se na taj način angažman produžava tijekom više godina. Za 20 osoba angažman je trajao većim dijelom godine u kontinuitetu. Iznos isplaćenih naknada kreće se u rasponu od 200-2.000 KM, a za najveći dio angažiranih osoba isplaćuje se iznos od po 800 KM.

Angažiranje osoba na temelju ugovora o djelu se provodi duže vremensko razdoblje i za poslove koji nisu privremenog karaktera.

Za angažman jedne osobe isplaćuje se mjesečna naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 2.000 KM počev od ožujka 2021. godine. Navedena osoba je bila u dugogodišnjem radnom odnosu u Ministarstvu nakon čega je stekla uvjete za odlazak u mirovnu i istu

ostvarila, a poslije kraćeg vremena angažirana po ugovoru o djelu za obavljanje stručno-konzultantskih usluga za praćenje, izvješćivanje i sačinjavanje analiza izvješća po aktuelnim pitanjima iz područja financija.

Napominjemo kako je neprihvatljiva praksa ponovnog angažiranja osobe koja je ispunila zakonske uvjete za odlazak u mirovinu, posebice u dužem vremenskom razdoblju, istu ostvarila zajedno sa svim zakonski pripadajućim pravima, te ponovo angažirana putem ugovora kod istog poslodavca. Ovakva praksa posebno je problematična ako uzmemo u obzir da se radi o javnom sektoru koji se financira novcem poreznih obveznika, te visoku stopu neuposlenosti u BiH. Ukoliko je zaista postojala opravdana potreba za angažiranjem uposlenika na to radno mjesto, smatramo kako je na vrijeme to trebalo uobziriti. Značajniji iznos naknade za ugovore o djelu (1.992 KM) isplaćuje se počev od veljače za obavljanje poslova održavanja redovitih kontakata s predstavnicima Ministarstva obrane i Ministarstva sigurnosti u cilju suradnje u

predmetnim područjima, ažuriranja liste međunarodnih (bilateralnih i multilateralnih) ugovora, sporazuma i memoranduma iz područja obrane i sigurnosti, održavanja sastanaka s relevantnim predstavnicima veleposlanstava i međunarodnih organizacija te obavljanje ostalih zadataka prema nalogu Ureda. Međutim, u okviru Ministarstva djeluje određeni broj sektora i odjeljenja (koji su popunjeni prema važećoj sistematizaciji) čiji opis poslova odgovara navedenim poslovima iz konkretnog ugovora o djelu.

Dakle, određen broj ugovora zaključen je tijekom cijele godine sa kraćim prekidima što nam prvenstveno ukazuje na to da se ne radi o kratkoročnom angažmanu i obavljanju jednokratnih konkretnih poslova za koje bi izvršitelji posla dobili ugovorenu naknadu (što je ujedno i karakteristika ugovora o djelu) nego da se radi o cjelogodišnjem angažmanu za koji se isplaćuju mjesečni iznosi - odnosno plaće. Ugovori o djelu zaključuju se samo za konkretne jednokratne poslove koji u svojoj suštini odgovaraju karakteristikama ugovora o djelu (to ne mogu biti poslovi koji imaju kontinuitet niti poslovi radnog mjesta). Smatramo da angažmani putem ugovora o djelu u javnom sektoru predstavljaju netransparentan način upošljavanja, s obzirom na to da se ne pružaju jednake šanse svima koji su zainteresirani za posao. Također, stvara se mogućnost favoriziranja osobe na raspisanom javnom natječaju koja je već prethodno bila angažirana putem ugovora o djelu na određenoj poziciji, u odnosu na one osobe koje se po prvi put prijavljuju – što pokazuje dosadašnja praksa kako u Ministarstvu tako i u drugim institucijama BiH. Napominjemo kako je angažiranje na temelju ugovora o djelu konstantno prisutno u dužem vremenskom razdoblju i pored preporuka danih u prethodnim revizijskim izvješćima.

PREPORUKA 22

Preporučamo Ministarstvu da u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju područje obligacijskih odnosa ugovore o djelu zaključuje u iznimnim i opravdanim slučajevima i to za konkretne poslove koji se javljaju povremeno.

7. JAVNE NABAVE

Ministarstvo je za 2021. godinu, u skladu sa odlukama o privremenom financiranju, donosilo privremene planove javnih nabava po kvartalima, koji su tijekom razdoblja mijenjani i dopunjavani u skladu s potrebama institucije. Objavljeni planovi sadrže podatke samo o planiranim nabavama u sjedištu Ministarstva. U 2021. godini nije bilo prezentiranih planova javnih nabava u DKP BiH, a koji su u skladu sa važećim propisima sastavni dio plana nabava Ministarstva. Odlukom ministricice formirano je povjerenstvo koje provodi postupke javnih nabava u Ministarstvu. Pregled realizacije zaključenih ugovora/okvirnih sporazuma objavljen je na web stranici Ministarstva. Uvjeti i način dodjele ugovora za javne nabave roba, radova i usluga koji se dodjeljuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima je definiran Pravilnikom²⁹ koji je Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva, a uz prethodnu suglasnost Agencije za javne nabave BiH donijelo u rujnu 2015. godine.

Prema prezentiranim podacima tijekom revizije, Ministarstvo je provelo 22 postupka javnih nabava. Od navedenog broja, Ministarstvo je u 2021. godini provelo dva otvorena postupka ukupne vrijednosti 475.000 KM bez PDV-a, dva konkurentna postupka u vrijednosti od 21.322 KM bez PDV-a, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja u vrijednosti od 18.000 KM bez PDV-a. Osim navedenog, Ministarstvo je putem izravnog sporazuma izvršilo nabave u vrijednosti od 41.224 KM bez PDV-a. U navedeno izvješće nisu evidentirani postupci o

²⁹ Pravilnik o ugovorima koji se dodjeljuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima i misijama BiH, Službeni glasnik BiH, broj 84/15

nabavama provedenim u DKP mreži, jer, prema prezentiranim podacima, nijedan DKP BiH nije dostavio izvješće o dodijeljenim ugovorima u 2021. godini.

Na temelju pregledanih procedura javnih nabava vezanih za nabavu usluge posredovanja u

Ministarstvo ni u 2021. godini nije osiguralo da se postupci nabava pokreću blagovremeno, da se u cijelosti poštuju odredbe zaključenih ugovora, te nije osiguralo pouzdano praćenje realizacije zaključenih ugovora.

prodaji avionskih karata (400.000 KM), nabavu službenih automobila sustavom lizinga (cca 97.000 KM), nabavu usluga servisiranja i održavanja motornih vozila (25.000 KM), nabavu usluge brze pošte (postupak nije okončan), nabavu

usluga održavanja sustava za upravljanje dokumentima OWIS (18.000 KM), kao i praćenja realizacije zaključenih ugovora o izvođenju radova, adaptaciji i natkrivanju atrija u sjedištu Ministarstva (607.490 KM), nabave mrežne opreme i nabave usluge interneta uočili smo sljedeće:

Na temelju izvršene revizije, navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tijekom revizije procesa javnih nabava:

- Procesom revizije uočeno je da se postupci nabave ne pokreću blagovremeno (primjerice nabave goriva, brze pošte, aviokarte i slično). S obzirom na to da i prema ranijim iskustvima postupci nabave određenih roba i usluga u Ministarstvu, zbog čestih žalbi, značajno kasne, Ministarstvo nije osiguralo da se postupci nabave pokreću blagovremeno, što za posljedicu ima to da se vremenski istekli ugovori koriste i dalje. Napominjemo kako neblagovremeno provođenje javnih nabava u slučaju kontinuiranih javnih nabava za posljedicu ima produžetak ugovora s postojećim dobavljačem, što, osim neusklađenosti sa ZJN, otvara i pitanje dovođenja u povoljniji položaj određenih dobavljača, kao i rizik nabave roba, usluga i radova po nepovoljnijim uvjetima nego je to stanje na tržištu.
- Ministarstvo u svim slučajevima ne poštuje odredbe zaključivanja ugovora. Uvidom u dokumentaciju možemo konstatirati da je obavještenje o izboru najpovoljnijeg dobavljača za nabavu usluga goriva poslano 18.01.2022. godine. Po isteku zakonom definiranog roka Prijedlog okvirnog sporazuma je 14.02.2022. godine upućen izabranom ponuđaču na potpis. I pored činjenice da je ranije važeći ugovor za nabavu goriva istekao polovinom studenog 2021. godine do momenta obavljanja završne revizije (zaključno sa 6.4.2022. godine) okvirni sporazum sa izabranim dobavljačem nije potpisan. Ministarstvo i dalje koristi usluge ranije izabranog dobavljača.
- Na razini Ministarstva nije osigurano pouzdano praćenje realizacije zaključenog ugovora, po svim aspektima (vremenski, vrijednosno i količinski). Procesom revizije uočeno je da je zaključen ugovor za nabavu brze pošte vrijednosno istekao tijekom 2021. godine. Međutim, postupak nabave je pokrenut tek po saznanju da je ugovorena vrijednost prekoračena i isti je u momentu obavljanja završne revizije još u tijeku. Ministarstvo je nastavilo koristiti uslugu ranije izabranog dobavljača, tako da je u 2022. godini (zaključno sa 24. ožujkom) za korištenje ovih usluga plaćeno 44.598 KM.
- Na temelju odluke o pokretanju postupka javne nabave aviokarata pokrenut je otvoreni postupak nabave čija je ukupna planirana vrijednost 400.000 KM bez PDV-a na godišnjoj razini. Postupcima revizije utvrđeno je da: nabava nije blagovremeno pokrenuta (pokrenuta je dva mjeseca prije isteka važećeg okvirnog sporazuma), odluka o izboru najpovoljnijeg dobavljača nije dostavljena ponuđačima u roku od sedam dana od dana donošenja (odluka o izboru donesena 27.10.2020. godine, a ponuđačima putem faksa dostavljena 18.11.2020. godine), na internetskoj stranici nisu objavljeni osnovni elemente ugovora.

- Uvidom u realizaciju zaključenog ugovora za sanaciju krova Kulturno-informativnog centra u Zagrebu, možemo konstatirati da nije osigurano praćenje svih odredbi zaključenog ugovora. S obzirom na to da je zaključenim ugovorom definiran rok za završetak radova, prema predloženoj dokumentaciji, kontrola nad poštivanjem ove ugovorene obveze nije osigurana. Dostavljeni dokument, sa nazivom: građevina: opis radova, koji se smatra građevinskim dnevnikom, nema datuma kada su izvedeni radovi, što je osnovni parametar za praćenje dinamike/realizacije radova.

PREPORUKA 23

Potrebno je detaljno analizirati sve uočene slabosti vezane za javne nabave te dodatno unaprijediti sustav unutarnjih kontrola procesa javnih nabava.

Procesom revizije pojedinačnih, značajnijih postupaka javnih nabava, utvrdili smo sljedeće nepravilnosti i nedostatke:

7.1. Nabava usluga održavanja vozila

Prigodom izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu usluga održavanja vozila pokrenut je postupak u siječnju 2021. godine, podjelom na pet lotova. Podjela na lotove je vršena prema tipu vozila. Izbor dobavljača je izvršen samo za jedan lot – održavanje VW vozila, te je postupak ponovljen. Analizirajući predmetni postupak nabave, može se konstatirati da je u prvom postupku potencijalni ponuđač uputio prigovor na tendersku dokumentaciju, ističući da je ista diskriminirajuća, jer se traži da ponuđač ima na raspolaganju originalni dijagnostički uređaj za dijagnosticiranje kvara na motornom vozilu, izdanu od generalnog zastupnika ili ovlaštenog trgovca za marku vozila. Ministarstvo je predmetni prigovor ocijenilo kao neosnovan i proslijeđen je Uredu za razmatranje žalbi. Zbog neuplaćene pristojbe Ured za razmatranje žalbi prigovor nije razmatrao. U ponovljenom postupku koji je pokrenut u rujnu, Ministarstvo je po istom osnovu imalo prigovor na tendersku dokumentaciju (od drugog zainteresiranog ponuđača) koji je odbacilo. Predmetnu žalbu je Ured za razmatranje žalbi razmatrao i uvažio, što je rezultiralo poništenjem tenderske dokumentacije i obavještenja o nabavi. Ponovljeni postupak nije okončan u 2021. godini.

PREPORUKA 24

Ministarstvo je dužno tendersku dokumentaciju kreirati na način koji će osigurati primjenu općih načela članka 3. Zakona o javnim nabavama (ostvarenje aktivne i pravične konkurencije), te na taj način izbjeći mogućnost prigovora na tendersku dokumentaciju u tom segmentu.

Realizacija zaključenog ugovora o izvođenju radova, adaptaciji i natkrivanju atrija u objektu Ministarstva (607.490 KM): Ministarstvo je bilo, po potpisivanju ugovora, u obvezi da 3.3.2021. godine uvede izvođača u posao, a isti je uveden 23.3.2021. godine. Od momenta uvođenja u posao, rok za izvođenje radova je bio 120 dana, tj. do 27.7.2021. godine. Međutim, zbog problema sa obavljanjem poslova nadzora, poslovi do momenta obavljanja završne revizije nisu okončani. Točnije, zaključenim ugovorom sa nadzorom isti je bio u obvezi da izvrši imenovanje nadzornog organa. Dopisom od 23.02.2021. godine je imenovan samo nadzorni inženjer, uz napomenu da će se ostali članovi imenovati u tijeku izvođenja radova. Imenovani nadzorni inženjer je usmeno obavijestio Ministarstvo da je smijenjen sa funkcije te je 21.4.2021. godine poslan dopis Zavodu da se imenuje novi član Nadzornog organa. U tijeku izvođenja radova gradilište je posjetila i Federalna uprava za inspekcijske poslove, koja je izdala Rješenje o postupanju. Zbog „zastoja“ u radu produžen je rok za izvođenje radova do 30.11.2021.

godine aneksom ugovora. Novi članovi nadzornog organa su imenovani 22.10.2021. godine tada su nastavljene radovi na građevini. Prema informacijama dobivenim iz Sektora za nekretnine, izvođač radova u međuvremenu nije prekidao radove, izvodio je radove koji su vidljivi i koje nadzorni organ može naknadno potvrditi po imenovanju. I pored činjenice da je i aneks ugovora istekao (30.11.2021. godine) dodatni aneks nije potpisivan i produženje izvođenja radova će dostaviti kroz građevinski dnevnik. Bankarska garancija za dobro izvršenje posla – obavljenih radova je produžena do 31.12.2021. godine, međutim, za avansnu uplatu bankarska garancija nije produžavana. Navedeno pravdaju činjenicom da je izvođač radova do momenta sačinjavanja aneksa ugovora obavio poslove čija je vrijednost veća od danog avansa. U momentu obavljanja završne revizije radovi su okončani, ali obračun konačne situacije nije izvršen. Izvođač radova je u prosincu dostavio I. privremenu situaciju u vrijednosti od 572.172 KM, koja je i plaćena. *Napominjemo kako na fonu novih informacija glede spora oko vlasništva zgrade sjedišta Ministarstva i ulaganja u istu, rukovodstvo Ministarstva treba voditi računa i imati na umu novonastale okolnosti, a sve u cilju zaštite javnih sredstava.*

Nabava usluga održavanja sustava za upravljanje dokumentima OWIS: Ministarstvo je donijelo odluku o nabavi, pripremio tendersku dokumentaciju i tehničku specifikaciju i provelo pregovarački postupak bez objave obavještenja. Temelj za primjenu pregovaračkog postupka je ispunjen u skladu sa člankom 21. stavak c) ZJN-a. Ministarstvo posjeduje sustav za upravljanje dokumentima – OWIS koji je implementirala firma ORKA d.o.o. koja je vlasnik softverskog koda. Vlasništvo se dokazuje rješenjem u kojem je navedeno da je ponuđač kod Instituta za intelektualno vlasništvo BiH zaštitio softver, te je jedini ovlašteni ponuđač za tražene usluge. Procijenjena je vrijednost nabave u iznosu od 18.000,00 KM bez PDV-a. Iznos procijenjenih sredstava za potrebe projekta je definiran na temelju ranijeg iskustva u održavanju ovog sustava kao i potreba da se uradi optimizacija i nadogradnja aplikacije što je utjecalo na određeno povećanje vrijednosti. Ugovor sa izabranim dobavljačem je zaključen 11.6.2021. godine u iznosu od 21.060 KM sa PDV-om na razdoblje od 12.6.2021. do 12.6.2022. godine. Istim nisu precizirane zaštitne mjere niti kaznene odredbe u slučaju neizvršenja ili nepotpunog izvršenja ugovorenih obveza od strane izabranog dobavljača.

PREPORUKA 25

Ministarstvo treba Ugovorom definirati zaštitne mjere uključujući naknadu štete u slučaju nekvalitetnog izvršenja ugovorenih usluga.

Usluge interneta: Ministarstvo za potrebe sjedišta plaća mjesečni zakup rezervnog Internet linka kapaciteta 30 Mbps. Faktura u iznosu od 1.551 KM sa PDV-om za usluge rezervnog Internet linka se realizira na temelju ugovora zaključenog 2008. godine. Ugovoreni kapacitet od 4 Mbps nije mijenjan novim ugovorom niti aneksom ugovora, nego je ponuđač samostalno povećavao kapacitet predmetnog linka. Neprovođenje procedure nabave internet usluga, gdje cijena usluge nije mijenjana 14 godina, može biti neekonomično.

PREPORUKA 26

Ministarstvo treba provoditi proceduru nabave usluga interneta i zanoviti stare ugovore.

Nabava službenih automobila putem lizinga: U tijeku 2021. godine Ministarstvo je nabavilo dva službena automobila za Misiju BiH pri EU u Bruxellesu (Volkswagen Passat Berlina) čija nabavna vrijednost iznosi 24.442 EUR na 48 mjesečnih rata i Generalni konzulat BiH Stuttgart (Audi A4) čija nabavna vrijednost iznosi cca 25.500 EUR na 36 mjesečnih rata. Po riječima

uposlenih, sredstva za ove namjene su osigurana u okviru proračunske pozicije konta 613622 – Unajmljivanje vozila.

Napominjemo da ovakvim načinom rada tj. vršenjem nabava putem lizing sustava, Ministarstvo stvara obveze koje mogu izaći izvan okvira planiranog proračuna – posebice ako se radi o značajnijim nabavama.

PREPORUKA 27

Ministarstvo treba prigodom nabava sustavom lizinga obvezno konsultirati i konkretno dogovoriti takve aktivnosti sa Ministarstvom financija i trezora u cilju izbjegavanja stvaranja obveza izvan planiranih okvira.

8. OSTALO

8.1. IT revizija

Ministarstvo ima kompleksan i prostorno raspoređen informacijski sustav koji se sastoji od više fizički i logički odvojenih segmenata, sa različitim tipovima komunikacija i baza podataka. Odsjek za informatiku i telekomunikacije djelomično je popunjen stručnim kadrovima, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na pozicije sa visokom školskom spremom. Proračunom nisu predviđena sredstva za obuke IT osoblja. Prethodno, između ostalog, zahtijeva povremeno angažiranje eksternih pružatelja usluga za administraciju i održavanje postojećih segmenata sustava. Postojeći domen kontroleri su ranije migrirani na virtualiziranu platformu za koju se također vrši eksterno održavanje. Ministarstvo nema zaključen stalni ugovor o održavanju pomenute platforme nego vrše izravne pozive kada se ukaže potreba za održavanjem. Proračunska sredstva u 2021. godini za održavanje vitalnih dijelova informacijskog sustava su bila raspoloživa. Dokument okvirnog proračuna kreiran na trogodišnjoj osnovi obuhvata veći dio zastarjele kompjutorske opreme. Mrežna oprema je jednim dijelom završavana u 2021. godini. Svi potrebni informacijski sustavi u DKP-ovima su povezani sa Agencijom za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine, Ministarstvom sigurnosti BiH, i sa sjedištem Ministarstva. U okviru sustava upravljanja dokumentima izvršeno je povezivanje 56 DKP-ova, tako da prijem i otprema dokumenata u DKP ide kroz DMS sustav. Putem DMS sustava urađena je još jedna neovisna baza podataka svih međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine koja sadrži sve potpisane ugovore. Pored navedenog, završene su aktivnosti migracije elektronske knjige ulaznih faktura za diplomatsko-konzularna predstavništva i u tijeku su aktivnosti migracije knjige putnih naloga za sve DKP-ove.

Internetska stranica: Ministarstvo je donijelo Odluku o načinu funkcioniranja homepage Ministarstva (Odluka), koja propisuje objavu podataka na istoj. Konzularne informacije se većim dijelom nalaze na internetskoj stranici sjedišta, a specifični obrasci se nalaze na internetskim stranicama veleposlanstava i konzulata. U procesu revizije je uočeno da se određeni sadržaji (nabave, informacije o osoblju u veleposlanstvima i konzulatima i sl.) ne objavljuju pravovremeno. Revidirani su raspoloživi podaci o diplomatskim predstavništvima u Stockholmu, Parizu i Milanu. Uočeno je da predstavništva u Parizu i Milanu nemaju svoje internetske stranice. Konstatirano je da nedostatak internetskih stranica generalnih konzulata ograničava mogući pristup informacijama koje su od interesa za korisnike usluga konzulata. Početkom 2020. godine pokrenute su aktivnosti na implementiranju nove internetske stranice sjedišta Ministarstva, sa namjerom da se uradi optimizacija i dopunjavanje sadržaja, a u perspektivi unificiraju internetske stranice DKP mreže. Kako je u međuvremenu u Odsjeku za komunikacije i informatiku došlo do odliva stručnih kadrova, ove aktivnosti su obustavljene.

PREPORUKA 28

Ministarstvo treba, posebno u uvjetima kada značajan broj DKP BiH nema svoju internetsku stranicu, uspostaviti mehanizam za efikasno ažuriranje podataka i unapređenje sustava objave podataka na internetskoj stranici.

8.2. Sudbeni sporovi - imovinsko-pravno pitanje

Ministarstvo, 01.12.2021. godine, zaprima obavijest od strane JP Željeznice Federacije BiH, kojom pošiljatelj obavještava da je u zemljišne knjige upisan kao vlasnik objekta i zemljišta ispod objekta u kojem je smješteno Ministarstvo. Istom obavijesti je instituciji ostavljen rok od sedam dana za upućivanje zahtjeva za zaključenje ugovora o zakupu dijela predmetnog objekta koji koristi Ministarstvo. Rješenjem Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu, broj 065 O DN-16-028 204 od 15.10.2021. uspostavljen je novi ZK uložak broj 513 KO Sarajevo IV., a koji odgovara prethodnom uložku broja ZK 136 SP Sarajevo mahala L, te u istome pravo vlasništva u B listu u korist JP Željeznica Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. sa dijelom 1/1.

Ministarstvo se, u svezi sa navedenom situacijom obratilo Pravobraniteljstvu BiH u smislu daljnijeg postupanja, te poduzimanja potrebnih pravnih radnji. Pravobraniteljstvo BiH je aktom broj OI-10-4-U-38121 od 07.03.2022. godine³⁰ obavijestilo Ministarstvo da je postupak po žalbi na rješenje Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu broj 065 O DN-16-028 204 od 15.10.2021. godine, u tijeku. Ministarstvo je dostavilo i kronološki pregled aktivnosti u svezi sa upisom prava vlasništva na predmetnoj nekretnini. Tijekom 2004. godine, Pravobraniteljstvo BiH je odbijeno sa zahtjevom da Općina Centar donese rješenje kojim bi se Bosna i Hercegovina odredila kao nositelj prava raspolaganja nad nekretninom. U drugostupanjskom postupku, 2005. godine, predmetno rješenje je poništeno od strane Federalne uprave za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina, te je predmet vraćen na ponovni postupak. Iste godine Općina Centar će rješenjem odbiti ponovljeni zahtjev Pravobraniteljstva BiH, kao i žalbu na predmetno rješenje. Pravobraniteljstvo BiH je 30.01.2006. godine podnijelo tužbu u ime Bosne i Hercegovine, a protiv Federalne uprave za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina. Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 U 000541 06 U od 28.09.2010. godine, u pravnoj stvari tužitelja Bosne i Hercegovine zastupane po Pravobraniteljstvu BiH protiv rješenja tuženog Federalna uprava za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina, broj 05-31-1152/05 od 20.12.2005. godine, tužitelj je odbijen sa tužbenim zahtjevom kao neosnovanim.

Služba za zajedničke poslove institucija BiH se dva puta oglasila nenadležnom u svezi sa predmetnim pitanjem, upućujući Ministarstvo da se obrati Povjerenstvu za državnu imovinu Vijeća ministara koje nije odgovorilo na upućeni zahtjev Ministarstva.

U svezi sa opisanom situacijom, Ured za reviziju se suzdržava od prejudiciranja ishoda postupka, ali skreće pozornost na potencijalni materijalni rizik koji postupak sa sobom nosi. Napominjemo kako je sjedište Ministarstva na navedenoj adresi (Sarajevo - Musala 2) od

Neriješeno pitanje prava vlasništva nad objektom – sjedištem Ministarstva – predstavlja potencijalni visoki materijalni, ali i operativni rizik po poslovanje Ministarstva.

njegovog samog utemeljenja - gotovo 30 godina. Ministarstvo uredno izmiruje sve komunalne i ostale troškove po pitanju održavanja objekta. Ministarstvo do

³⁰ Imajući u vidu važnost cjelokupne situacije, revizija je stala da je potrebno obuhvatiti i akte iz 2022. godine, a koji će biti predmetom detaljnije analize u reviziji za 2022. godinu.

sada nikada nije plaćalo naknadu za zakup predmetnog prostora JP Željeznicama FBiH.

PREPORUKA 29

Revizija preporuča Ministarstvu da, u suradnji sa svojim zastupnikom po zakonu, poduzme sve potrebne pravne radnje i zakonom propisane pravne lijekove, a sve u cilju zaštite imovinsko-pravnih interesa BiH, odnosno Ministarstva.

8.3. Revizija DKP BiH

Procesom revizije obuhvatili smo poslovanje veleposlanstava u Parizu, Stockholmu te generalnom konzulatu u Milanu. Reviziju DKP-a smo obavili u sjedištu Ministarstva.

Veleposlanstvo u Stockholmu: Za rad Veleposlanstva u Stockholmu u 2021. godini sa jedinstvenog računa u Minhenu mjesečno su dotirana sredstva u ukupnom iznosu od 364.384 EUR (712.673 KM). Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava, realizirana su sredstva u iznosu od 696.504 KM. Značajnija sredstva su realizirana za isplatu bruto plaća i naknada (215.194 KM), naknade troškova uposlenih (171.119 KM) troškove unajmljivanja imovine i opreme (175.144 KM), te ugovorene usluge (68.683 KM).

Procesom revizije je utvrđeno kako je Veleposlanstvo imalo problema oko transfera konzularnih pristojbi, jer odlukama Udruženja švedskih banaka nije bilo moguće vršiti međunarodne novčane transfere prema zemljama koje se nalaze na EU listama visokorizičnih zemalja za pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti, a BiH je tek od oktobra 2020. godine odobren izlaz iz obveze izvješćivanja o usklađivanju sa međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (odnosno ne nalazi se na sivoj listi MONEYVAL-a i FATF-a). Sjedište Ministarstva uputilo je Veleposlanstvo da vrši transfer u Frankfurt što funkcionira sve dok funkcionira račun CBBH u Frankfurtu. Nakon problema sa računom u Frankfurtu Veleposlanstvo u Stockholmu je bilo onemogućeno da vrši transfer konzularnih pristojbi zbog čega administrativne pristojbe nisu transferirane od studenog 2021. godine. Veleposlanstvo je poduzimalo aktivnosti u koordinaciji sa sjedištem Ministarstva na iznalaženju rješenja.

Potrebno je da Ministarstvo, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, nastavi poduzimati aktivnosti na iznalaženju rješenja kako bi se transfer konzularnih pristojbi pravovremeno odvijao u skladu sa važećim propisima, pri tome vodeći računa o ekonomičnosti, efikasnosti i racionalnom trošenju proračunskih sredstava.

Popis: Veleposlanstvo u Stockholmu postupilo je u skladu sa naputkom, imenovano povjerenstvo od tri člana je izvršilo popis svih stavki koje su od njih zahtijevane. Veleposlanica je prihvatila izvješće o popisu i isti je uz prateću dokumentaciju blagovremeno (18.01.2022. godine) prosljedila u sjedište Ministarstva. Uvidom u Glavnu knjigu Veleposlanstva u Stockholmu i Izvješće povjerenstva za usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim stanjem možemo konstatirati da nisu utvrđena odstupanja. Procesom revizije uočeno je sljedeće:

- Prigodom uvida u dokumentaciju vezanu za popis utvrdili smo da isti nije proveden na odgovarajući način. Izvješće o izvršenom popisu potraživanja i obveza je sastavljeno u formi tablice u sjedištu Ministarstva koja u svim slučajevima ne sadrži podatke o knjigovodstvenim ispravama na temelju kojih su ista evidentirana. Ovo je posebno bitno kada se radi o potraživanjima iz ranijeg razdoblja čiji iznosi se prenose iz godine u godinu bez odgovarajuće analize i poduzimanja odgovarajućih mjera. Prema

raspoloživim informacijama nismo mogli potvrditi da je popisno povjerenstvo provelo i dostavilo popis potraživanja i obveza u Veleposlanstvu potpisan od strane članova povjerenstva. Uvidom u glavnu knjigu utvrdili smo da je na određenim kontima evidentirano početno stanje s negativnim saldom što je u suprotnosti s računovodstvenim načelima (razgraničeni prihodi na temelju naplaćenih konzularnih pristojbi i krediti dani radnicima). Navedena problematika evidentirana je i 2016. godine prigodom revizije DKP-a, međutim, popisno povjerenstvo još uvijek nije riješilo navedena pitanja.

- Popisno povjerenstvo predložilo je za otpis jedno vozilo, međutim, Središnje popisno povjerenstvo nije prihvatilo prijedlog za otpis sredstva s obzirom na to da je sredstvo kasko osigurano i da je potrebno regulirati naplatu štete (naplata štete je ostvarena u 2022. godini).

Plan i programa rada Veleposlanstva u Stockholmu Uredu za reviziju nije predložen.

Veleposlanstvo u Parizu: Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava (945.980 KM) realizirana su sredstva u iznosu od 854.332 KM. Značajnija sredstva su realizirana za isplatu bruto plaća i naknada i naknade troškova uposlenih. U tijeku 2021. godine naplaćeni konzularni prihodi iznose 86.354 KM. Veleposlanstvo BiH u Parizu je smješteno u zgradi koju je BiH dobila putem sukcesije od imovine bivše SFRJ sa napomenom kako ista još uvijek nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva – po riječima uposlenih procedure uknjiženja još uvijek traju.

Revizijskim postupcima i pregledom dokumentacije uočili smo kako evidencije troškova reprezentacije i uporabe korištenja službenih vozila nisu uredne i cjelovite tj. na troškovima reprezentacije nedostaje u svim slučajevima obrazloženje nastanka i povoda troška, a evidencije o korištenju službenog vozila nismo dobili na uvid.

Sugeriramo jačanje sustava unutarnjih kontrola u pogledu urednosti, ažurnosti i ustroja računovodstvenih evidencija sve sa ciljem kako bi se mogla utvrditi i kontrolirati namjenska potrošnja javnih sredstava.

Popis: Veleposlanstvo BiH u Francuskoj je 17.01.2022. godine dostavilo Izvješće Povjerenstva za popis sredstava i obveza sa stanjem na 31.12.2021. godine³¹. Uvidom u sačinjeno izvješće može se konstatirati da nije izvršen popis potraživanja i obveza na 31.12.2021. godine. Točnije, prema Naputku o popisu Veleposlanstvo je bilo obvezno izvršiti popis potraživanja i obveza u valuti plaćanja, odnosno popis svih transakcija za koje posjeduje dokumentaciju kojom se dokazuje potraživanje ili obvezu (kopija fakture, ugovora, platne liste, nalog za službeno putovanje i slično). Nadalje, aktivnosti na popisu nisu okončane blagovremeno, jer je danim Naputkom povjerenstva za popis u DKP definiran rok za okončanje aktivnosti do 10.01.2022. godine (izuzev aktivnosti na popisu potraživanja i obveza).

Analizirajući dostavljeno izvješće možemo konstatirati da je imenovano povjerenstvo sačinilo Listu prijedloga za rashodovanje osnovnih sredstava u Veleposlanstvu BiH u Parizu u kojoj je predložen otpis sedam stalnih sredstava, navodeći da su zastarjela, neispravna i da se ne koriste. Dan je prijedlog da se izvrši otpis i automobila VOLVO S 60 - vozilo se nalazi na parkingu ispred Veleposlanstva od veljače 2021. godine, pritom navodeći da je potreban žuran otpis radi administrativnog reguliranja u Republici Francuskoj, zbog odjave tablica i uklanjanja s parkinga. Međutim, Središnje popisno povjerenstvo je, od sedam predloženih, prihvatilo prijedlog za otpis samo dva sredstva (sadašnje vrijednost 0 KM), navodeći da za ostala sredstva nije dostavljeno adekvatno obrazloženje za otpis. Predloženi automobil nije otpisan. Nadalje, procesom revizije uočeno je da u poslovnim knjigama Veleposlanstva BiH u Parizu ima

³¹ Akt broj 09-16-1-37295-1/21

evidentiranih potraživanja iz ranijih godina (koja tereti osobni konto uposlenih), kao i da ima stanja na kontima dugovno/potražno koja nisu u skladu sa prirodom konta. Prema izvedenom stanju Popisnog povjerenstva za usklađivanja stvarnog stanja sa knjigovodstvenim ukupne obveze Veleposlanstvu BiH u Parizu su prikazane dugovno (3.828 KM), što samo govori i potvrđuje da se ne može potvrditi točnost bilančnih pozicija.

Na 31.12.2021. godine stanje na redovnom računu iznosilo je 104.380 EUR, na konzularnom računu 5.589 EUR i stanje sredstava u blagajni 1.044 EUR. Mjesečne dotacije novčanih sredstava Veleposlanstvu BiH u Parizu iznose 40.306 EUR.

Analizirajući stanje računa Veleposlanstva na dan popisa 31.12.2021. godine uočili smo neuobičajeno visok iznos novca na redovnom računu Veleposlanstva (104.380 EUR) te stoga sugeriramo da se izvrši cjelovita analiza sustava dotacija DKP mreži.

Tijekom revizije smo uočili kako u Veleposlanstvu nema plana i programa rada kao baznog dokumenta za operativni rad Veleposlanstva. Veleposlanstvo BiH u Parizu nema internetsku stranicu.

Generalni konzulat BiH u Milanu: Radom Generalnog konzulata rukovodi generalni konzul, koji je stupio na dužnost u 2019. godini. Za rad Generalnog konzulata u Milanu u 2021. godini sa jedinstvenog računa u Münchenu mjesečno su dotirana sredstva u ukupnom iznosu od 266.800 EUR (521.815 KM). Prema pregledu Plana rashoda za 2021. godinu, od ukupno odobrenih sredstava realizirana su sredstva u iznosu od 515.499 KM. Značajnija sredstva su realizirana za isplatu bruto plaća i naknada (169.454 KM), naknade troškova uposlenih (145.840 KM) te troškove unajmljivanja imovine i opreme (105.086 KM).

Uvidom o dostavljenu dokumentaciju može se konstatirati da je Generalni konzulat u 2021. godini naplatio i transferirao sredstva u ukupnom iznosu od 100.682 EUR. Generalni konzulat BiH u Milanu vrši naplatu konzularnih pristojbi putem otvorenog konzularnog računa. Konzulat posjeduje uređaj za kartičnu naplatu konzularnih pristojbi. Međutim, zbog specifičnosti pojedinih korisnika usluga Konzulata u Milanu, dozvoljeno je osobama koje nemaju otvoren bankarski račun u Italiji da konzularne usluge plaćaju u gotovini. Instrukcijom Ministarstva definirane su procedure naplate konzularnih pristojbi.

Popis: Konzulat u Milanu imenovao je povjerenstvo od tri člana koje je izvršilo popis svih stavki koje su od njih zahtijevane. Generalni konzul je prihvatio izvješće o popisu i isti je, uz prateću dokumentaciju, blagovremeno (11.01.2022. godine) proslijedio u sjedište Ministarstva.

Uvidom u Glavnu knjigu Konzulata u Milanu, izvješće povjerenstva za usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem i izvješće konzularnog predstavništva o stanju popisa potraživanja i obveza na 31.12.2021. godine, možemo konstatirati da postoje odstupanja. Točnije, stanje po popisu konzularnog predstavništva je evidentirano u poslovnim knjigama Konzulata u Milanu, međutim, u Glavnoj knjizi konzulata u Milanu knjigovodstveno su evidentirani i drugi iznosi koji datiraju iz ranijeg razdoblja.

Procesom revizije uočeno je sljedeće: da je na poziciji ostalih potraživanja stanje (15.332 KM) evidentirano iz ranijeg razdoblja na temelju osobnog zaduženja za šest osoba, na poziciji razgraničeni prihod iskazano je stanje na potražnoj strani (38.981 KM) što nije u skladu sa prirodom konta i struktura navedenog stanja nije obrazložena. Također, na poziciji razgraničenih rashoda evidentirano je stanje od 7.550 KM. Prema prezentiranim podacima, riječ je o razgraničenim sredstvima za uknjiživanje stana koji je BiH dobila sukcesijom u Milanu. S obzirom na to da su aktivnosti po ovom osnovu okončane, iste trebaju da se i knjigovodstveno potvrde.

Generalni konzulat BiH u Milanu nema internetsku stranicu.

Opći zaključak temeljem provedene revizije odabranog uzorka DKP-ova BiH:

Na temelju, u sjedištu Ministarstva obavljene revizije odabranog broja DKP destinacija, i nalaza do kojih smo revizijom došli, smatramo kako bi rukovodstvo Ministarstva trebalo poduzeti odgovarajuće aktivnosti za cjelokupnu DKP mrežu u sljedećim segmentima:

- **Plan i program rada:** obvezno sačinjavanje plana i programa rada za svaku DKP destinaciju;
- **Sustav unutarnjih kontrola:** jačati sustav unutarnjih kontrola u procesu trošenja javnih sredstava sa naglaskom na urednost i cjelovitost prateće dokumentacije (za troškove reprezentacije, uporabe službenih automobila, itd.) kao i jačati unutarnje kontrole u sustavu prikupljanja i transferiranja prihoda od pružanja konzularnih usluga;
- **Sustav dotacija finansijskih sredstava DKP destinacijama:** preispitati i analizirati sustav finansijskih dotacija DKP destinacijama;
- **Stalna sredstva, obveze i potraživanja:** u što skorije vrijeme potrebno je otkloniti uočene probleme vezane za stalna sredstva, salda na kontima potraživanja i obveza DKP-a koji datiraju iz ranijeg razdoblja (uočeni su i prigodom samog popisa sredstava, potraživanja i obveza).

9. KOMENTARI

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu. U komentarima su navedena određena obrazloženja i stavovi na nalaze revizora u poglavljima: Ustrojstvo i rukovođenje, Putne troškove, Ugovorene usluge, Višegodišnja kapitalna ulaganja, Upošljavanje i status angažiranih osoba i Nabava službenih automobila putem lizinga. Navedene komentare nismo mogli prihvatiti, jer nisu dana adekvatna obrazloženja niti je priložena relevantna dokumentacija koja bi utjecala na izmjene nalaza u Izvješću. U cilju jasnijeg prezentiranja izvršena je jedna tehnička korekcija u dijelu teksta Izvješća – Višegodišnja kapitalna ulaganja. Detaljno objašnjenje razloga neprihvatanje komentara dano je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu, koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz Izvješće o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu. Izuzev prethodno navedene tehničke korekcije, Izvješće nije mijenjano u odnosu na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

Reviziju u Ministarstvu za 2021. godinu obavili su: Miro Galić - viši revizor (voditelj tima), Nataša Pavlović – viši revizor za finansijsku reviziju (član tima), Ivana Jurčević – samostalni revizor za finansijsku reviziju (član tima), Azra Husić – samostalni revizor za finansijsku reviziju, Sadržir Teskeredžić – revizor pravnik i Slaviša Vuković – IT revizor

**Rukovoditelj Odjela za
finansijsku reviziju - voditelj tima**

Miro Galić, v.r.

**Rukovoditelj Odjela za
razvoj, metodologiju i kontrolu
kvalitete finansijske revizije**

Nedžad Hajtić, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2021. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2021. godine

Tablica III. – Pregled prihoda i primitaka za 2021. godinu

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2021. godinu

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun	Izvršenje proračuna	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Tekući izdaci	52,132,000	700,000	52,832,000	49,291,759	93
Bruto plaće i naknade	25,428,000	0	25,428,000	23,915,038	94
Naknade troškova uposlenih	12,383,000	-605,000	11,778,000	10,847,581	92
Putni troškovi	806,000	200,000	1,006,000	953,250	95
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	935,000	380,000	1,315,000	957,342	73
Izdaci za energiju i komunalne usluge	1,440,000	0	1,440,000	1,439,980	100
Nabava materijala	738,000	-180,000	558,000	283,154	51
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	554,000	-80,000	474,000	415,006	88
Unajmljivanje imovine i opreme	5,423,000	0	5,423,000	5,227,991	96
Izdaci za tekuće održavanje	625,000	-60,000	565,000	483,731	86
Izdaci za osiguranje	510,000	0	510,000	434,375	85
Ugovorene i druge posebne usluge	3,290,000	1,045,000	4,335,000	4,334,311	100
2. Kapitalni izdaci	1,294,000	-700,000	594,000	0	0
Nabava zemljišta	0	0	0	0	
Nabava građevina	0	0	0	0	
Nabava opreme	294,000	-100,000	194,000	0	0
Nabava ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	1,000,000	-600,000	400,000	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Proračun-neposredna potrošnja(1+2+3)	53,426,000	0	53,426,000	49,291,759	92
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	5,290,983	5,290,983	572,172	11
	0	5,290,983	5,290,983	572,172	11
6. Novčane donacije	0	36,069	36,069	23,568	65
	0	36,069	36,069	23,568	65
7. Programi posebne namjene	0	3,305,701	3,305,701	0	0
	0	3,305,701	3,305,701	0	0
8. Ukupno (4+5+6+7)	53,426,000	8,632,753	62,058,753	49,887,499	80

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 24.02.2022. godine.

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Bilanca stanja na 31.12.2021. godine

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tablica II.

Opis	31.12.2021.	31.12.2020.	Postotak (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, kratko. potraživanja, razgraničenja i zalihe	15,973,406	18,919,309	84
Novčana sredstva	12,620,343	14,136,623	89
Kratkoročna potraživanja	408,753.11	456,406	90
Kratkoročni plasmani	1,525,224.61	1,527,804	100
Interni finansijski odnosi	184,740	157,961	117
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	1,234,345.05	2,640,515	47
2. Stalna sredstva	57,208,984	58,471,505	98
Stalna sredstva	80,878,976	80,477,305	100
Ispravka vrijednosti	23,669,993	22,005,800	108
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	57,208,984	58,471,505	98
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	73,182,390	77,390,814	95
3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	1,949,661	7,796,286	25
Kratkoročne tekuće obveze	981,962	4,393,229	22
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	914,970	875,258	105
Interni finansijski odnosi	18,800	18,800	100
Kratkoročna razgraničenja	33,929	2,508,999	1
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	57,209,498	58,474,821	98
Izvori sredstava	57,209,498	58,474,821	98
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	59,159,159	66,271,107	89

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 24.02. 2022. godine

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Pregled prihoda i primitaka za 2021. godinu

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BIH

Tablica III.

Opis	Planirani iznos	Izmjene i dopune	Ukupni planirani iznos	Ostvareni iznos	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	10,932,000	0	10,932,000	8,215,943	75
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	0	0	0	0	
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	10,932,000	0	10,932,000	8,215,943	75
Novčane kazne (neporezne prirode)	0	0	0	0	
2. Tekući transferi i donacije	0	0	0	22,199	
Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija - donacije iz inostranstva	0	0	0	22,199	
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	0	0	0	0	
Domaće donacije	0	0	0	0	
3. Kapitalni primici	0	0	0	10,867	
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	10,867	
Primici od financijske imovine	0	0	0	0	
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	10,932,000	0	10,932,000	8,249,009	75

Rukovodstvo je Pregled prihoda i primitaka po ekonomskim kategorijama odobrilo 24.02.2022. godine

Ministrica:
dr. Bisera Turković

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2021. godinu budu izrađena u skladu sa Zakonom o financiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4.2.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati u skladu s odlukama o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2021. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 1/21, 22/21, 44/21 i 63/21) i pratećim naputcima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 24.02.2022. godine

Ministrica

dr. Bisera Turković